Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT
פּרייז 15 גראָשען
הײַנט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 232 | Łódź, Środa, 10 Października 1934 r. | צוועלפטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מיטוואָך, א מרחשון תרצ״ה | № 232

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאַווער 21, טעל. 224-71

יוגאָסלאַווישער קעניג אלעקסאנדער און דער פראנצויזישער אויסערן־מינ. בארטו זענען ערמאָרדעט געוואָרן בעת אן׳אַטענטאַט אין מאַרסייל

א חוץ דעם זענען נאך דערשאָסען געוואָרען א פראַנצויזישער גענעראַל, אַן׳אַדמיראַל און א יוגאָסלאַווישער גענעראַל

די אנפאלער זענען כארוואטען, זיי איז געלונגען צו ענטלויפען א חוץ איינעם, וועלכער איז דערשאסען געווארען

די בעגריסונג אין מאַרסייל

פּאַריז, 9. (ספּ. טעל.) הייַנט איז געקומען מיט אַן׳אָפיציעלען וויזיט קיין פראַנקרייך דער יוגאָסלאַווישער קעניג אַלעקסאַנדער מיט דער קעניגין. דער קעניג איז אָנגעקומען מיט דער שיף אין מאַרסיילער פּאָרט, די קעניגין איז געפאָהרען מיט דער באַהן און האָט זיך אין אָווענד געזאָלט טרעפען מיטן קעניג אין דיזאָן.

4 אַ זייגער מיט צעהן מינוט איז דער קעניג אָנגעקומען קיין מאַרסייל. די בעגריסונג איז פאָרגעקומען לויט דעם בעשטימטען צערעמאָניאַל: דער פראַנצויזישער אויסערן־מיניסטער באַרטו איז צוגעגאַנגען צום קעניג און איהם בעגריסט אין נאָמען פון פראַנצויזישען פּרעזידענט און דער רעגירונג.

דער קעניג האָט זיך אַריינגעזעצט אין אַן־אויטאָ נעבען איהם איז געזעסען מיניסטער באַרטו און דער מיטגליד פון העכסטען מיליטערישען ראַט גענעראַל זשאָרזש.

דער אַטענטאַט

ווען דער קעניגליכער צוג איז אָנגעקומען פאַרן בנין פון דער בערזע, האָט מען פון המון אָפּגעגעבען אויף די ערשטע דריי אויטאָס אַב׳ערך צוואַנציג רעוואָלווער־שאָסען. ס׳איז געוואָרען אַ שטאַרקער טומעל, עטליכע זעלבער זענען געפאַלען פערוואונדעטע, דער צוג האָט זיך נישט אָפּגעשטעלט נאָר ווייטער געפאָהרען צו דער פּרעפעקטור. ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט אַז דער קעניג איז געטראָפען געוואָרען פון דריי קוילען, איינע פון די דאָזיגע קוילען האָט הערנאָך געטראָפען דעם מיניסטער באַרטו, וועלכער איז אויך פערוואונדעט געוואָרען. ס׳איז אויך פערוואונדעט געוואָרען דער גענעראַל זשאָרזש. איינער פון די אַנפאַלער איז אַרויפגעשפרונגען אויפן טרעפּעל פון אויטאָ, און וועלכען ס׳איז געזעסען דער קעניג און פון דאָרט געשאָסען. דער המון האָט זיך געוואָרפען אויף דעם דאָזיגען אַנפאַלער. און איהם געלינטשט. מ׳האַלט אַז אין אַטענטאַט האָבען אַנטיילגענומען צעהן פערזאָן, וועלכע ס׳האָט זיך איינגעגעבען צו ענטלויפען, אַ חוץ דעם געלינטשטען.

קעניג אַלעקסאַנדער געשטאָרבען

באַלד ווי מ׳האָט דעם פערוואונדעטען קעניג אַלעקסאַנדער געבראַנגט אין דער פּרעפעקטור האָבען די דאָקטוירים ערקלערט, אַז ס׳איז נישט פאַראַן קיין שום מעגליכקייט דעם קעניג צו דער־האַלטען ביים לעבען. דער קעניג איז באַלד געשטאָרבען.

אויך מיניסטער באַרטו געשטאָרבען

די וואונד, וועלכע ס׳האָט בעקומען דער מיניסטער באַרטו, האָט זיך אָנהויב געדוכט פאַר אַ לייכטע, מען איז צוגעטרעטען צו מאַכען אַן׳אָפּעראַציע אין שפּיטאַל, וואָאַהין דער פערוואונדעטער איז איבערגעפיהרט געוואָרען. באַלד האָט זיך אַרויסגעשטעלט אַז מען מוז מאַכען אַ בלוט־טראַנספוזיע, וועלכע האָט לייַדער אויך נישט געהאָלפען, דער מיניסטער האָט בעקומען אַ בלוט־שטורץ און פינף אַ זייגער מיט פערציג מינוט איז ער געשטאָרבען.

ווייטערדיגע קרבנות פון הויכגעשטעלטע פּערזענליכקייטען

פון פּאַריז טיילט מען מיט, אַז דער פראַנצויזישער גענעראַל דזשאָרזש, דער פראַנצויזישער אַד־מיראַל בערטעלאָ און אַ יוגאָסלאַווישער גענעראַל זענען פון די וואונדן בעתן אַטענטאַט געשטאָרבען.

די ערשטע ידיעות אין פּאַריז

פּאַריז, 9. (ספּ. טעל.) די ערשטע ידיעות זענען אָנגעקומען קיין פּאַריז אַרום פינף אַ זייגער און זענען זיך פונאַנדערגעגאַנגען מיט אַ בליץ־שנעלקייט, אַרום זעקס אַ זייגער האָבען די צייטונגען אַרויסגעגעבען עקסטראַ אויסגאַבען, אַלע רעגירונגס־בנינים זענען בעדעקט געוואָרען מיט קרעפּ.

ווער איז דער אנפאַלער?

פּאַריז, 9. (ספּ. טעל). ווי ס׳ווייזט זיך אַרויס איז דער איינציגער אַנפאַלער וועלכען מ׳האָט געכאַפּט נישט דערהרגעט געוואָרען, נאָר איז שווער פערוואונדעט. זיין לאַגע איז געפעהרליך. אַזוי אַז ער קען נישט אויסגעפאָרשט ווערען, לויט די דאָקומענטען וועלכע מ׳האָט ביי איהם געפינען הייסט ער פּיאָטר קאַלאָמען, ער איז אַ יוגאָסלאַווישער בירגער און שטאַמט פון כאָרוואַציע, ער איז געבוירען אין 1899 אין זאַגרעב, מ׳האָט ביי איהם געפינען אַ פּאַס אויסגעשטעלט אין זאַגרעב, דעם 28 סעפּטעמבער האָט ער איבערגעשריטען די שפּאַניש־פראַנצויזישע גרעניץ. זיין נאָמען געפינט זיך נישט אויף דער רשימה פון די פערדעכטיגטע, וועלכע די יוגאָסלאַווישע פּאָליציי האָט צוגעשיקט קיין פּאַריז פאַרן וויזיט פון קעניג. פון זאַגרעב איז באַלד אָנגעקומען אַ ידיעה אַז קאַלאָמען האָט נישט בעקומען קיין וויזע, פון דעם איז צו דרינגען, אַז דער נאָמען איז אַ פאַלשער אָדער ער האָט געהאַט אַ פאַלשע וויזע.

פראַנצ. מלוכה־פּרעזידענט אין מאַרסייל

פּאַריז, 9. (ספּ. טעל.) דער פּרעזידענט פון דער פראַנצויזישער רעפּובליק פאָהרט הייַנט אָפּ קיין מאַרסייל, כדי אָפּצוגעבען דעם לעצטען כבוד דעם יוגאָסלאַווישען קעניג און דעם אויסערן מיניס־טער באַרטו.

פּאַריז, 9. (ספּ. טעל.) 6 אַ זייגער איז זיך דער מיניסטעררען־ראַט צוזאַמענגעקומען אויף אַן׳־אויסערגעוועהנליכע זיצונג.

אויף דער זיצונג איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצוגעבען פעראָרדנונגען וועגען טרויער. דער טרויער וועט דויערען 28 טעג. אַלע פייער־ליכקייטען זענען אָפּגערופען געוואָרען, די לוויה פון מיניסטער באַרטו וועט פאָרקומען אויפן חשבון פון דער מלוכה.

דער ערמאָרדעטער קעניג וועט איבערגעפיהרט ווערן קיין יוגאָסלאַוויען

פּאַריז, 9. (ספּ. טעל.) דער טויטער קער־פּער פון קעניג וועט איבערגעפיהרט ווערען אויף דער שיף „דובראָווניק" מיט וועלכער מ׳איז איהם פיהרען קיין יוגאָסלאַוויע. די ווייטערדיגע דיספּאָזיציעס וועגען דעם וועלען געגעבען ווערען נאָך דעם ווי די קעניגין וועלכע מ׳האָט שוין צוויסען געגעבען וועגען אומגליק, וועט קומען קיין מאַרסייל.

דערווייל ליגט דער טויטער קערפּער אין דער פּרעפעקטור אונטער אַב׳עהרען־וואַך, פון טויטען קערפּער טרעט נישט אָפּ דעם ערמאָרדעטענס אַלטער קאַמערדינער.

דער טויטער קערפּער פון באַרטו

געפינט זיך אין קאַבינעט פון שפּיטאַל־דירעקטאָר, פאַרן שפּיטאַל שטעהען טויזענדער מענשען, וועל־כע גיבען [illegible] אויסדרוק פון טרויער און פעראַכטונג פאַר די אַנפאַלער.

די לעצטע ווערטער פון באַרטו זענען געווען „איך לייד שטאַרק"

דער רושם אין דער וועלט

פּאַריז, 9. (ספּ. טעל.) נאָך דער זיצונג פון מיניסטעררען־ראַט האָט דער פּרעמיער דומערג אַרויסגעגעבען אַן׳אויפרוף צום פראַנצויזישען פאָלק וועגען דעם אַטענטאַט.

אין איטאַליען

אין די ידיעה וועגען דעם אַטענטאַט אָנגעקומען אַרום 7 אָווענד, זי האָט אין די רעגירונגס־ און דיפּלאָמאַטי־שע קרייזען געמאַכט אַ געוואַלדיגען רושם, „זשורנאַל ד׳איטאַליא" שרייבט אַז דאָס איטאַליענישע פאָלק פּערזאָהנליך מיט פעראַכטונג דעם בייעם פאַליטישען פערברעכען וועלכער האָט פערפלעקט מיט בלוט די אייראָפּעאישע קולטור.

אין איטאַליען האָט מען מורא, אַז דער טויט פון קעניג זאָל נישט שאַדען ברענגען די איטאַליעניש־יוגאָסלאַווישע בעציהונגען.

די איטאַליענישע רעגירונג האָט אַוועקגע־שיקט קאָנדאָלענץ־דעפּעשען קיין יוגאָסלאַוויען און פּאַריז.

אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 9. (טעלעפאָניש). דער מלוכה־פּרעזידענט האָט אַרויסגעשיקט קאָנדאָלענץ־דעפּעשען צו דער יוגאָסלאַווישער קעניגין און צום פראַנצויזישען מלוכה־פּרעזידענט.

דער פּרעמיער קאָזלאָווסקי האָט אַרויסגעשיקט קאָנדאָלענץ־דעפּעשען צום יוגאָסלאַווישען פּרעמיער אוזונאָוויטש און פראַנצויזישען פּרעמיער דומערג.

דער אויסערן־מיניסטער בעק האָט אַרויסגע־שיקט דעפּעשען צום יוגאָסלאַווישען אויסערן־מיניס טער באַנאָליוב יעווטיטש.

דער פּוילישער ראַדיאָ האָט געשפּילט אַ טרויער־מאַרש און איבערגעריסען די אודיציע אויף 2 מינוט.

וואַרשאַ, 9 (טעלעפאָניש).

באַלד נאָכדעם, ווי די ידיעה וועגען אַטענטאַט איז אָנגעקומען קיין וואַרשאַ, איז דער דירעקטאָר פון דיפּלאָמאַטישען פּראָטאָקאָל ראָמער אַוועק אין יוגאָסלאַווישען געזאַנדשאַפט, ווי אויך אין דער פראַנצויזישער אַמבאַסאַדע און האָט אָפּגעגעבען קאָנדאָלענצען אין נאָמען פון מלוכה פּרעזידענט און פּוילישע רעגירונג

■ ■ ■

פּאַריז, 9 (ספּ. טעל.)

אַמבאַסאַדאָר כלאַפּאָווסקי איז גלייך נאָכ׳ן בעקומען די ידיעה וועגען אַטענטאַט אַוועק אין דער יוגאָסלאַווישער געזאַנדשאַפט אין פּאַריז ווי אויך אין אויסערן מיניסטעריום און דאָרט אָפּגע געבען אַ קאָנדאָלענץ בעזוך.

אויך דער פּוילישער קאָנסול אין מאַרסייליען האָט בעלייגט קאָנדאָלענץ וויזיטען די אָרטיגע מאַכט אָרגאַנען.

אין בערלין

בערלין, 9 (ספּ. טעל.) אַלע דייטשע צייטונגען האָבען אַרויסגעגעבען עקסטראַ אויסגאַבען, אין וועלכע דער אַטענטאַט ווערט שטאַרק פער אורטיילט.

אין בולגאַריען

אין בולגאַריען זענען נאָכן אָנקומען פון דער טרויעריגער ידיעה איבערגעריסען געוואָרען אַלע קינאָ און טעאַטער פאָרשטעלונגען. דער פּרע מיער האָט אַרויסגעשיקט קאָנדאָלענץ דעפּעשען קיין בעלגראַד און פּאַריז.

אין מאָסקווע

די סאָוויעטישע רעגירונג האָט אַרויסגעשיקט קאָנדאָלענץ דעפּעשען קיין בעלגראַד און פּאַריז, דער מאָסקווער ראַדיאָ האָט אָנגעקינדיגט די בשורה און אַלס צייכען פון טרויער איבערגעריסען די אודיציע, בכלל האָט דער אַטענטאַט אין סאָוויעט רוסלאַנד געמאַכט אַ שווערען רושם.

אין ענגלאַנד

דאָס ענגלישע פאָלק איז פּשוט עלעקטריזירט געוואָרען פון דער ידיעה וועגען אַטענטאַט אין פּאַריז. דער ענגלישער קעניג און די ענגלישע רע־גירונג האָבען אַרויסגעשיקט קאָנדאָלענץ־דעפּעשען.

נאָך קרבנות

פּאַריז, 9 (ספּ. טעל.)

די לעצטע ידיעות ברענגען, אַז בעת׳ן אַטענ־טאַט זענען פערוואונדעט געוואָרען 5 ציוויל־מענ־שען, דערונטער 2 פרויען, איין פּאָליציאַנט איז פון די וואונדען געשטאָרבען.

פּראָקלאַמירט פּירשט פּיאָטר אַלס יוגאָסלאַ־ווישער קעניג

בעלגראַד, 9 (ספּ. טעל.)

די ידיעה וועגען טראַגישען טויט פון קעניג אַלעקסאַנדער האָט אין גאַנצען לאַנד אַרויסגערופען אַ געדריקטע שטימונג. דער מיניסטאָרען־קאַבינעט האָט זיך פערזאַמעלט אויף אַן׳אויסעראָרדענטליכע זיצונג. דאָס אָרט פון טראַגיש־אומגעקומענעם קעניג אַלעקסאַנדער וועט איצט פערנעמען זיין זוהן פּיאָטר. היות אָבער, ווי ער איז נאָך מינדעריעהריג, וועט בעשטימט ווערען אַ רעגענטען ראַט.

דאָס וועהלען דעם רעגענטען־ראַט וועט פאָרקומען אין הסכם מיט דער קאָנסטיטוציע.

אין גאַנצען לאַנד הערשט פּוילשטענדיגע רוה.

בעלגראַד, 9 (ספּ. טעל.)

דער מיניסטאָרען־ראַט האָט אויף אַן׳אויסער־אָרדענטליכע זיצונג פּראָקלאַמירט אַלס קעניג דעם פּירשט פּיאָטר. דער רעגענטען־ראַט וועט בקרוב דעסיגנירט ווערען.

ביאָגראַפיע פון קעניג אַלעקסאַנדער

דער קעניג אַלעקסאַנדער האָט געשטאַמט פון דער דינאַסטיע קאַראַדזשאָרדזשעוויטש, געבוירען אין יאָהר 1888, דעם 17־טען דעצעמבער אין צעטיניע, טשערנאָגאָרישע הויפּשטאָט. ער איז געווען דער צווייטער זוהן פון קעניג פּיאָטר. די ערשטע בילדונג האָט ער בעקומען אין רוסלאַנד, דאַן האָט ער אין בעלגראַד שטודירט יורי, נאָכדעם ווי זיין עלטע־רער ברודער געאָרגי האָט זיך אָפּגעזאָגט פון טראָן האָט איהם דער סערבישער פּאַרלאַמענט פּראָ־קלאַמירט אַלס טראָנפאָלגער פון דער סערבי־שער קרוין. אין יאָהר 1921 איז ער נאָכן טויט פון זיין פאָטער געוואָרען קעניג פון די סערבען, כאָר־וואַטען און סלאָווענער. אין יאָהר 1929 האָט דער קעניג מיט דער הילף פון פּרעמיער זשיוקאָוויץ אָפּ־געשאַפט די קאָנסטיטוציע און איינגעפיהרט אַנ־אויטאָריטאַטיווע אָרדנונג, אין יאָהר 1921 האָט דאָס קעניגרייך פון די סערבען, כאָרוואַטען און סלאָווענער בעקומען דעם נאָמען יוגאָסלאַווישע קעניג־רייך. אין יאָהר 1922 האָט דער קעניג חתונה (ווייטער זעה 2־טע זייט).

די שפאנישע רעוואלוציאנערען

האבען איבערגעווארפען די קאמפען אין די דרום-פראווינצען

הארמאטען בעשיסען די רעוואלוציאנערע פערפעסטיגונגען

פ א ר י ז, 9 (ספ. טעל.)

דער גענעראל-שטרייק בירגער-קריג אין שפאניען זענען אריין אין א נייער פאזע. די ביז-איצטיגע צוויי הויפט-צענטרען פון דער רעוואלוציע קאטאלאניען און אסטוריא געפינען זיך שוין איינגאנצען אין די רעגירונגס-הענד, נייע אונרוהען זענען אויסגעבראכען אין די דרום-פראווינצען.

די רעוואלוציע אין אסטוריא האט זיך איצט פערוואנדעלט אין פארטיזאנער קאמפען, די צו-שלאגענע רעוואלוציאנערע אפטיילונגען האבען זיך בעהאלטען אין די בערג, פון וואנען זיי פיהרען אויס אנפאלען אויף מיליטערישע און פאליצייאישע פאטראלען, א שטארקע פאליציי אפטיילונג, וועלכע האט נאכגעיאגט די רעוואלוציאנערען אין די בערג איז ארומגערינגעלט געווארען, קיין איינער פון דער אפטיילונג איז נישט ארויס קיין לע-בעדיגער.

די אסטורישע רעוואלוציאנערען זענען זעהר גוט פערזארגט מיט געוועהר, אמוניציע און אויפ-רייס-מאטעריאלען, זיי האבען קוילען-ווארפער און לייכטע הארמאטען.

איינע פון די פארטיזאנישע גרופען האט אונטערגעמינעוועט דעם שאסיי איבער וועלכען ס'זענען אדורכגעפאהרען מיליטער-טראנספארטען, צוליב דעם אויפרייס זענען 52 זעלנער דערהרגעט געווארען. די באהנען אין אסטוריא זענען נישט טעטיג, דאס דארף סאנטא קאטאלינא וואו די אס-טורישע רעוואלוציאנערען האבען זיך געהאט פערפעסטיגט איז א גאנצע נאכט בעשאסען גע-ווארען פון הארמאטען פון דער שיף „ליבערטאד".

אינדערפריה האבען די רעוואלוציאנערען ארויס-געהאנגען א ווייסען פאהן, ווען דאס רעגירונגס-מיליטער איז געקומען אין דארף האבען זיי דארט קיינעם נישט געטראפען, די רעוואלוציא-נערען זענען ענטלאפען אין די בערג מיטנעהמענ-דיג דאס געוועהר און אמוניציע.

לויט ווי ס'טיילט מיט די צייטונג „זשורנאל" האבען אין קאטאלאניען אנגעהויבען זייער טע-טיגקייט די קריגס-געריכטען. די אורטיילען זענען זעהר שווערע.

דער אנפיהרער פון די אויפשטענדיגע, דער שעף פון דער רעוואלוציאנערער קאטאלאנישער רעגירונג און נאך עטליכע אנפיהרער זענען פער-משפט געווארען צום טויט. דער אורטייל וועט אויסגעפיהרט ווערען נאך דעם ווי ער וועט בע-שטעטיגט ווערען דורך דער שפאנישער רעגירונג און דעם שפאנישען מלוכה פרעזידענט. מ'גלויבט, אז דער פרעזידענט וועט נישט ערלויבען צו שיסען דעם איידעלן קעמפער פאר דער קאטאלאנישער אונ-אפהענגיקייט.

א דראהענדען פערנעהם האט די רעוואלו-ציע אנגענומען אין די דרום פראווינצען אנדאלו-זיא און גראנאדע. אין אלע גרעסערע שטעט האבען די ארבייטער געווארפען די ארבייט. או-מעטום קומען פאר צוזאמענשטויסען צווישען די שטרייקענדע, מיליטער און פאליציי.

אין סעווילא זענען אויף די גאסען אויסגע-שטעלט געווארען קוילען-ווארפער. נישט קוקענדיג דערויף ווערען די פאליציי-פאטרולען בעפאלען, די קירכען ווערען אונטערגעצונדען און אונטער די עפענטליכע בנינים ווערען אונטערגעלעגט באמבעס.

ס'איז אויך אונטערגעצינדען געווארען די אלטע היסטארישע קירך אין סעווילא, אין די דערפער ברענען די מאיאנטקעס פון די גוטס-בעזיצער.

אומעטום זענען פערהאן דער'הרג'עטע און פערוואונדעטע, אפילו אין מאדריד קומען נאך פאר כסדר'דיגע שיסעריען, לויט די רעגירונגס אויס-רעכענונגען האבען די סאציאליסטען אויסגעגעבען אויף צוגרייטען די רעוואלוציע 90 מיליאן פעזעטען, אומעטום קומען פאר רעוויזיעס אין די הייזער פון די סאציאליסטישע טוער. ס'קומען פאר מאסענהאפ-טע ארעסטען.

די קלאנגען, אז ס'איז ארעסטירט געווארע דער געוו. פרעמיער אזאנא שטימען נישט מיט'ן אמת, אזאנא איז ענטלאפען מיט אן'עראפלאן קיין פראנקרייך.

ב א ר צ ע ל א נ א, 9 (ספ. טעל.)

די שטאט האט היינט א נארמאלען אויסזעהן, טראמוויען, אויטאבוסען און אונטערערדישע באהן פונקציאנירען נארמאל, די טעאטערס און קינאס וועלען היינט געעפענט ווערען. אין שטאט איז אנגעקומען א פולק אפריקאנער. פיכאטע און א באטאליאן פון פרעמדען לעגיאן. די צאהל דער'הרג'עטע אין בארצעלאנא בעטרעפט 33.

ב א ר צ ע ל א נ א, 9 (ספ. טעל.)

ס'ווערט אפגעלייקענט די ידיעה, אז קאמפאניס איז פערמשפט געווארען צום טויט. זיין פראצעס האט זיך נאך נישט אנגעהויבען.

מ א ד ר י ד, 9 (ספ. טעל.)

דער געוו. פרעמיער אזאנא, וועלכער איז איצט געוועזען איינער פון די אנפיהרער פון דער רעוואלוציע איז ארעסטירט געווארען.

מ א ד ר י ד, 9 (ספ. טעל.)

היינט איז פארגעקומען א זיצונג פון שפא-נישען פארלאמענט. די רעכטע האבען פארגעלעגט א נאכדעם ווי ס'וועלען אנגענומען ווערען די פארשלאגען וועגען דערשטיקען די רעוואלוציע זאל דער פארלאמענט איבעררייסען זיינע ארביי-טען, דער פארשלאג איז אנגענומען געווארען. דער רעגירונג איז אויסגעדריקט געווארען צוטרוי, דער פרעמיער לערו האט ערקלעהרט, אז די דעפוטאטען, וועלכע זענען נישט געקומען צו דער היינטיגער זיצונג (די סאציאליסטען און קא-מוניסטען) האבען זיך אליין אוועקגעזעצט אויף דער בעשולדיגונגס-באנק. דער פרעמיער האט ווייטער געזאגט, אז קאטאלאניען וועט האבען דיזעלבע אויטאנאמיע ווי ביז איצט, די וועלכע וועלען מאכען אטענטאטען וועלען איבערגעגעבען ווערען דעם תליון.

KUP LOS U WOLANOWA!

ווער הייסט אנ'ארבייטסלאזער

וועלכען מ'דארף נישט אויספיהרען קיין עקסמיסיעס

וויכטיגער צירקולאר פון יוסטיץ-מיניסטעריום

ו א ר ש א, 9 (טעלעפאניש)

דאס יוסטיץ-מיניסטעריום האט פונאנדערגע-שיקט א צירקולאר צו די פרעזעסען פון די קריינ-געריכטען, אז דאס אפשטעלען דאס אויספיהרען עקסמיסיעס פון ארבייטסלאזע פון 1 און 2 צימערן דארף נישט אפהענגיג זיין דוקא פון א לעגיטי-מאציע פון „פופ", נאר מ'דארף נעמען אין בע-טראכט די פאקטישע ארבייטסלאזיגקייט פון דעם, וועלכער דארף עקסמיסירט ווערן, אין צוזאמענהאנג דערמיט, וועלען פון היינט אויך חל זיין בעשיי-ניגונגען וועגען ארבייטסלאזיגקייט אדויסגעגעבען דורך מאגיסטראטען, האנדעלס-קאמער, האנדווער-קער-קאמער א. א. וו.

שטרייק פון 40,000 אמעריקאנער מאטראסען

ניו-יארק, 9. (ספ. טעל.) דא איז אויסגעבראכען א שטרייק פון פערציג טויזענד אמעריקאנער מא-טראזען, וועלכע זענען בעשעפטיגט אין די אטלאנטי-שע פארטען. דער שטרייק-קאמיטעט האט אפיציעל ערקלערט, אז אויב די פאדערונגען פון די מאט-ראזען וועלען נישט נאכגעגעבען ווערען וועלען זיי באיקאטירען און אפשטעלען די גאנצע בעוועגונג אויפ'ן צפון-אטלאנטיק און קיין מיטעל-אמעריקע. די מאטראזען פון די שיפען וואס קומען און שטעהען צו צום שטרייק, און קיין איין שיף אין מאנטאג נישט ארויסגעגאנגען פון די אמעריקאנישע אט-לאנטישע פארטען. די מאטראזען פערלאנגען צו העכערען דאס געהאלט מיט 75 דאלאר א חודש און צו פערגרעסערען די מאנשאפטען אויף די שיפען.

סאוויעטיש-טערקיש-פערסישער בונד

קעמאל פאשא פאהרט קיין טעהעראן און מאסקווא

בערלין, 9. (ספ. טעל.) פון אנגארא מעלדעט מען אז די סאוויעטישע דיפלאמאטיע בעמיהט זיך צו דערפיהרען צו א טערקיש-פערסיש-סאוויעטישען בונד, כדי דערנאך צו קענען די גאנצע אויפמערקזאמקייט ווענדען אויפן ווייטען מזרח. קעמאל פאשא זאל אין דער נאהענטסטער צייט פאהרען קיין טעהעראן און דאן קיין מאסקווא. טערקיי איז פעראינטערעסירט אין דעם דאזיגען בונד כדי זיך צו פערזיכערן די סאוויעטישע און פער-סישע אונטערשטיצונג אין דער פראגע פון פארטי-פיקירען די דארדאנעלען.

דער אטענטאט אין מארסייל

(ענדע פון דער 1. זייט).

געהאט מיט א טאכטער פון רומענישען קעניג פער דינאנד, און האט געהאט 3 זיהן, פיאטר וועלכער איז איצט אלט 11 יאהר און לערענט זיך אין ענגלאנד, שאמיסלאו 6 יאהר, און אנדרעי 5 יאהר. 4

ביאגראפיע פון מיניסטער בארטו

דער אויסערן-מיניסטער בארטו, מיטגליד פון דער פראנצויזישער אקאדעמיע, סענאטאר איז גע-בוירען געווארען אין 25 אויגוסט 1862. דאס ערשטע מאל איז ער געוועהלט געווארען אין פארלאמענט אין יאהר 1889. דאס ערשטע מאל איז ער געווא-רען מיניסטער אין 1894. אלס ארבייטס-מיניסטער, אין יאהר 1896 איז ער געווארען אינערן-מיניסטער פון 1906 איז ער כסדר מיניסטער אין פערשידענע פראנצויזישע קאבינעטען דערונטער אויך פון קלע-מאנסא, פואנקארע און בריאן. אין יאהר 1913 איז ער געווען פרעמיער-מיניסטער, אין יאהר 1917 אין פענלעוועס קאבינעט, בעת דער מלחמה איז ער געווען אויסערן-מיניסטער, דאן איז ער געווען קריגס מיניסטער, יוסטיץ-מיניסטער, פון 10 פעברואר 1934 האט ער געהאט די טעקע פון אויסערן-מיניס טער. ער האט פערעפענטליכט א ריהע ווערק

אנפאל אויף א פאסט-טראנספארט איז כענטשין

די באנדיטען האבען צוגערויבט א זאק מיט געלד

ק י ע ל ץ, 9 (ספ. טעל.)

נעכטען 11 א זייגער אין אווענד איז אויפ'ן וועג צווישען כענטשין און דער באהן-סטאציע אויסגעפיהרט געווארען א דרייסטער באנדיטען-אנפאל. דריי פערמאסקירטע באנדיטען זענען אנ-געפאלען אויף דעם פאסט-וואגען און טעראריזירט דעם בעאמטען און 4 קאנוואיענטען.

די באנדיטען האבען צוגערויבט א זאק מיט געלד, כדי מ'זאל זיי נישט קענען נאכיאגען הא-בען די באנדיטען מיטגענומען די פערד.

7.50 זל. אטוואצק 7.50 זל.
טעגליך קלימאטישע וואלד-סטאציע טעגליך
Sanatorjum
D-ra med. W. PRZYGODY
לונגען-אפטיילונג: ס'ווערען געהיילט לונגען-קראנקע לויט די נייעסטע מעטאדען.
כירורגישע אבטיילונג: עס ווערען געמאכט: אדמע, איבער-ברעכונג פון פערוואקסונגען, דורכשניידען פונ'ם נערוו א. ז. וו.
ספעציעלער פאוויליאן: ריטשאלט-פרייזען צוגעפאסט צו דער איצ-טיגער קריזיס - צייט נעמען ארום: פולע אויסהאלטונג, מעדיצין, אויפזיכט, רענטגען, אנאליזען א. א.
כשר'ע קיך! געשמאקע כשר'ע קיך. כשר'ע קיך!
פאר רעקאנוואלעסצענטען זארגפעליגע אויפזיכט.

אויפ'ן חודש
הכשרים חשון
ווערען ארויסגעגעבען אין ראבינאט היינט, מיטוואך, מארגען, דאנערשטאג און זונטאג, דעם 10, 11 און 14 ד. ח. פון 12-3 און פון 7-9 אין אווענד.
ועד הרבנים לעדת לאדז
א' דר"ח חשון, תרצ"ה.
9.10-34

האנדווערקער-פעראיין, ציגעל-גאס 4.
סעקציע מענער-שניידער-בעשטעלט.
אכטונג מיטגלידער! מענער-שניידער-בעשטעלט!
היינט, מיטוואך, ד. 10 אקטאבער, פינקטליך 8 אווענט קומט פאר אין פעראיינס-לאקאל
א גרויסע פערזאמלונג
פון אלע מיטגלידער, מענער-בעשטעלטע שניידער.
אויף דער טאג-ארדנונג צוו. א. די פאדערונגען פון אונזערע ארבייטער. די פאך-קאמיסיע.
אלע מוזען אומבעדינגט און פינקטליך קומען.

מארגען דאנערשטאג, ב' מרחשון, צו דער יאהרצייט פון דעם גרויסען נדבן
נ"ע יצחק צבי בן הר' משה חיים ז"ל
(הערמאן) קאנשטאט
דעם גרינדער פון מושב זקנים אויפ'ן נאמען פון הערמאן און מינה קאנשטאט, וועט אין דער שוהל פון דער אינסטיטוציע פאמארסקע 54, 7 א זייגער אוונט פארקומען א הזכרה צו וועלכער עס לאדעט איין די קרובים און פריינד פון פערשטארבענעם. די פערוואלטונג פון דער חברה
„מחסה לזקנים"

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס אונ-זער ג' פערוואלטונג מיטגליד און גבאי פון „סיני" ה' מרדכי מאסטבוים נ"י. צוליב'ן טויט פון זיין אונפערגעסליכע מוטער גנענדיל נ"ע
המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים
די פערוו. פון „גמילת חסדים" גלובנא 62
די גבאים און די מתפללים
פון דער שוהל „סיני"

אוירען, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צווע-אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולא-טארישעס פון 11–2 און פון 5–8 אוונט.

בזה אנו משתתפים בצערם של חברינו דוד ומרדכי למות עליהם אביהם
ר' יהודה גאלדשטיין ז"ל
המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
הועד ומתפללי ביה"ת „בית אברהם" ע"ש מרן הגרא"י הכהן קוק שליט"א
פיוטרקובסקה 18.

אויפ'ן 1. נומער היפאטעק
א סומע פון 28 טויזענט זל.
פריי פון מאראטאריום גלייך צום איינ-קאסירען פריינזווירדיג אבצושרייבן צוליב אברייזע. צו ערפאהרען אין אדמיניסטר. פון דער צייטונג.

קיין ארץ-ישראל
אינפארמאציעס טעגליך אין ביורא פון
„תוצרת ארץ-ישראל"
שרודמיעסקא 3
פון 10–1 מיטאג און פון 5–7 אווענד.

פאר גאלד,
בריליאנטען
ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
אידזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

לאָדז, 10 אָקטאָבער 1934

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז 10 אָקטאָבער 1934

צוריק צו די מיטלען פון דער מלחמה

אין דייטשלאַנד לעבט אויף די צייט פון „ערזאַצען"

יעדע רעוואָלוציע שאַפט איהר אייגענעם ווערטער-בוך. יעדע רעוואָלוציע בערייכערט די שפּראַך פון פאָלק מיט נייע אויסדרוקען. אויך די דייטשע „פאָלקס-רעוואָלוציע" וויל בערייכערען דעם ווערטער-אוצר פון דער דייטשער שפּראַך. אַט אַ שטייגער איז געלאָזט געוואָרען אין גאַנג אַ ניי וואָרט „ענטרימפּעלונג". אומזיסט וועט אַן אויסלענדער זוכען דאָס וואָרט אין ווערטער-בוך, ער וועט עס נישט געפינען.

און דערביי געפינט זיך דייטשלאַנד אין „אינטענסיווער ענטרימפּעלונג". וואָס זאָל דאָס בעדייטען? אין ענגען זין הייסט דאָס מאָביליזאַציע פון אָפּפאַל אויף ווייטערדיגען געברויך. וואָסער בעדייטונג מען שרייבט איצט צו דעם וואָרט קאָן מען זעהן דערפון, וואָס די דייטשע ליגע פאַר לופט-פערטיידיגונג פיהרט אָן מיט דער אַקציע לויטן אויפטראַג פון רייכשען ווירטשאַפטס-מיניסטעריום. מען גיט אַרויס אויפרופען צו די בעלעבאָסטעס, זיי זאָלען גרינטליך דורכקוקען דאָס אַלטוואַרג פון שטוב און אויסזוכען, צי עס געפינט זיך נישט אַביסעל שמאַטעס, וואָס מען זאָל נאָך קענען בענוצען. אין די אויפרופען ווערט אויך אָנגעוויזען, אַז דעם ווערטלאָזען טייל פון די שמאַטעס דאַרף מען פערברענען צוליב דער געפאַהר פון שרפה בעת לופט-אַנגריפען אויף דייטשלאַנד. אַ חוץ דעם ווערען די בעלעבאָסטעס געראַטען, זיי זאָלען וואַרטען מיטן אויססאָרטירען די וואָלענע און בוימוואָלענע שמאַטעס ביז עס וועלען קומען ספּעציעלע הענדלער, וועלכע וועלען, ווי עס פערזיכערען די אויפרופען, זיכער קומען. דערפאַר ווייל די אינדוסטריע נויטיגט זיך אין רויהשטאָפען. אין דעם ליגט די גאַנצע מעשה. די אינדוסטריע נויטיגט זיך אין רויה-שטאָפען און אַזוי ווי זי קריגט נישט קיין דעוויזען צו שאַפען פאַר זיך די רויה-שטאָפען אויף אַ נאָרמאַלען וועג, זוכט זי זיך פערשידענע זייטיגע וועגען. די שמאַטע-הענדלערס קאָנען זיך נישט קלאָגען, עס גייט זיי אויסגעצייכנט, שמאַטעס גייען אין גאָלד, ווייל פון שמאַטעס מאַכט מען קינסטליכע וואָל.

אויסער דעם בענוצט שוין די דייטשע טעקסטיל-אינדוסטריע אַ רייה ערזאַצען, דערביי שפּילט אַ גרויסע ראָלע גאַרן, וואָס ווערט פּראָדוצירט פון האָלץ. עס ענטשטייען אַ רייה נייע דייטשע טעקסטיל-מאַטעריאַלען, וועלכע ווערען גערופען וואָלסטראַ, שפּינסטראַ, סילאַקסטראַ א. אַ. וו. די דאָזיגע מאַטעריאַלען האָט מען שוין געקאָנט זעהען אויף דעם לעצטען יאַריד אין לייפּציג. אויפן אויג זעהען זיי נישט שלעכט אויס, די פּרייזען זייערע זענען אויך נישט קיין הויכע, אָבער ווען דער קויפער פרעגט וועגען דער דויערהאַפטיגקייט פון די נייע מאַטעריאַלען, דאַן הויבט אָן הערשען אַ פערדעכטיג שווייגען.

אָבער נישט נאָר אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע לאָזט זיך בעמערקען און פיהלען דער מאַנגעל אין רוי-שטאָפען. נעבען בוימוואָלענע און וואָלענע אָפּפאַל זוכט מען אין דייטשלאַנד אויך אַלטע אייזן-מאַטעריאַלען, וועלכע מען פּרובט „יונג" מאַכען. אויך אויף אַנדערע אופנים וויל מען פערטרעטען די אויסלענדישע פליסיגע ברען-מאַטעריאַלען. מען מאַכט אַ שטייגער אונטערזוכונגען וועגען פערטרעטען אין דער קאָמוניקאַציע אַלע אַנדערע מינים ברען- און הייץ-מאַטעריאַלען מיט האָלץ-ברענשטאָפען. מען שמועסט אפילו, אַז די מלוכה וועט אַרויסגעבען אַ גרויסע סובסידיע, אויב מען וועט בעווייזען איבערצופיהרען די באַהן-בעהייצונג אויף האָלץ.

בכלל דאַרף דאָס דייטשע האָלץ שפּילען אַ גרויסע ראָלע אַלס ברען-מאַטעריאַל און רוי-שטאָף. ביז איצט פלעגט מען ברענגען קיין דייטשלאַנד יעדעס יאָהר פיר מיליאָן קוביק-מעטער האָלץ פון אויסלאַנד פאַר דער פּראָדוקציע פון פּאַפּיר. איצט דאַרף די דייטשע סאָסנע איינגאַנצען אַרויסשטויסען פון דער פּראָדוקציע איהר אויסלענדישען קוזען. אמת, מען דאַרף דערצו דורכפיהרען אַ גרויסע צאָהל נייע אינוועסטיציעס, כדי די פּראָדוקציע צוצופּאַסען צו די נייע רוי-שטאָפען. אָבער אינוועסטיציעס זענען אויך נויטיג אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע. עס זענען אפילו פאַראַן אינדוסטריעלער, וועלכע זענען געגנער פון אַזעלכע מין אינוועסטיציעס, ווייל די אַלע אויסגאַבען קאָנען זיך אַרויסווייזען אַלס נישט פּראָדוקטיווע, אויב דייטשלאַנד זאָל קאָנען ווידער בעציהען רוי-שטאָפען פון אויסלאַנד אויף אַ נאָרמאַלען וועג, אָטער דערווייל געהט אַלץ ווייטער דער פּראָצעס פון איינפיהרען ערזאַצען פאַר די רוי-שטאָפען. גאָלדענע צייהן און גאָלדענע חתונה-רינגלעך זענען שוין פון לאַנג פערטראַטען דורך ערזאַצען.

אָבער אַ בעזונדערע שווערער און קרענקליכער ערזאַץ ווערט צוגעגרייט פאַר די היינטמעקער אין דריטען רייך. נישט בלויז פערשידענע מאַנופאַקטור-שטאָפען ווערען פערביטען דורך ערזאַצען, אויך שאָקאָלאַדע ווערט אַרויסגעלאָזט אין דער פאָרם פון ערזאַץ. נישט גוט ווערט, ווען מען דערמאָנט זיך די ערזאַצען צום עסען אין דער צייט פון קריג. אָבער דאָס דריטע רייך נעהמט זיך אויסלעבען אין זכרון פון דער בעפעלקערונג די פערשוואונדענע זיסיגקייטען פון די פערגאַנגענע יאָהרען, די אַמאָליגע מאַרמאַלאַדע, צו וועלכער עס קומט צו די איצטיגע שאָקאָלאַדע. עס זענען שוין אַרויסגעגעבען געוואָרען די נויטיגע פעראָרדנונגען, אַנשטאָט שאָקאָלאַדע-ניס וועט מען שוין אין דער שאָקאָלאַד-מאַסע אַריינטוען עפּעס קרייטעכצער, געמישט מיט צוקער און מיט מילך-פּראָשעק. שוין איצט פאַבריצירט מען צווייערליי שאָקאָלאַדעס אין דייטשלאַנד: איינע פאַר אויסלענדער פון אמתע רוי-שטאָפען, די צווייטע פאַר די דייטשען — פון ערזאַצען... (טאר).

דער „עמיצער" אינטערעסירט זיך אויך דערמיט

אויף וואָסערע וועגען גייט די פּוילישע אויסערן-פּאָליטיק?

„דאָס בעאונרוהיגענדע שווייגען". אַזוי רופט עס אָן אין לייט-אַרטיקעל די איצטיגע פּוילישע אויסערליכע פּאָליטיק דאָס יודיש-פּוילישע וואָכענבלאַט „אָפּיניאַ". עפּעס איז די פּאָליטיק איצט איינגעשטעלט אויף אַזעלכע וועגען און אויף אַזעלכע ריכטונגען, וואָס זענען נישט פערשטענדליך און נישט צוגענגליך דעם בירגער.

זייט אַ לענגערער צייט מאַכט די פּוילישע אויסערן-פּאָליטיק עפּעס אומפערשטענדליכע זיגזאַגען. נאָך מעהר, זי גייט אויף אַ ליניע, וואָס שטעלט מיט זיך פאָר אַ דירעקטען אָפּנויג פון טראַדיציאָנעלען וועג פון בונד מיט פראַנקרייך און פון מיטאַרבייט מיט די אַנטירעוויזיאָניסטישע מלוכות. אין דער וועלט איז געבוירען געוואָרען און ווערט אַלץ שטאַרקער דער פערדאַכט, אַז פּוילען האָט עפּעס בעהאַלטענע עראָבערישע כוונות און אַז פּוילען האַנדעלט, לויט עפּעס געהיימע אָפּמאַכען. אין פראַנקרייך, אין סאָוויעט-רוסלאַנד, אין טשעכאָסלאָוואַקיי און אין רומעניען איז פאַר פּוילען געשאַפען געוואָרען אַ זעהר נישט פריינדליכע אַטמאָספערע. די פּאַריזער פּרעסע וואַרפט אָפען פאָר דער פּוילישער רעגירונג, אַז י איז אין גרונד גענומען געוואָרען אַ ווערקצייג אין די הענד פון דייטשלאַנד, אַז זי פּראַקטיזירט אויף טריט און שריט די פראַנצויזישע פּאָליטיק א. אַ. וו. פּערטינאַקס שרייבט אָפען, אַז פּוילען פיהרט אַ דייטש-אונגאַרישע פּאָליטיק. „עקאָ דע פּאַרי" דרוקט אַ בריף פון אָנגעזעהענעם רומענישען פּאָליטיקער, סענאַטאָר מילאַפּעסקו, וועלכער האַלט, אַז די פערשטענדיגונג וואַרשאַ—בערלין בערייט דעם אַנחויב פון דער דייטש-פּוילישער עראָבערישער פּאָליטיק לכתחילה אויף מזרח (סאָוויעטען) און דערנאָך אויף דרום-מערב (טשעכאָסלאָוואַקיי). דער בריף פון מילאַפּעסקו ענטהאַלט אויך אַ רעוואָלוציאָנעלע ידיעה וועגען פאָרשלאָג פון פּוילען צו פערמיטלען צווישען רומעניען און אונגאַרן אויפ'ן חשבון פון רומעניענס פערבינדעטע פון דער קליינער אַנטאַנט.

מען קאָן נישט האָבען קיין טענה צו די פּאַריזער, פּראַגער, מאָסקווער און אַנדערע פּובליציסטען, וואָס זיי שרייבען פּוילען צו אַזעלכע כוונות. דער ענטפער פון דער פּוילישער רעגירונג אויפ'ן פּראָיעקט פון דעם מזרח-טראַקטאַט מאַכט דעם איינדרוק פון אַ דאָקומענט, וואָס איז צונויפגעשטעלט געוואָרען אין הסכם מיט בערלין. די צורייצטע בעציהונגען צווישען פּוילען און טשעכאָסלאָוואַקיי קאָן מען נישט ערקלערען מיט קיין שום אָפען בעקאַנטע מאָטיווען. דער אָנגריף פון דער וואַרשאַווער רעגירונגס-פּרעסע אויפ'ן רומענישען מיניסטער טיטולעסקו לאָזט זעהר פיל דענקען. די רייזע פון פּאַפּענען קיין בודאַפּעשט און באַלד דערנאָך די רייזע פון געמבעש'ן קיין וואַרשע האַלט אונטער דעם חשד וועגען די דייטש-פּויליש-אונגאַרישע פּלענער.

עס איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואָס ביי אַזעלכע בעדינגונגען שרייבט איין גאָר ערנסטער פראַנצויזישער פּובליציסט, אַז דער פראַנצויזישער אויסערן מיניסטער באַרטו*) וועט פערלאַנגען פון פּוילען אויפצוקלערען אין וואָס עס בעשטייט אין דער אמת'ן דער כאַראַקטער פון פּויליש-דייטשען אָפּמאַך, וועלכער זעהט אויס פון אויבען אויף צו זיין נישט גאָר קיין וויכטיגער, אָבער אין דער ווירקליכקייט שפּילט ער אַ גאָר וויכטיגע ראָלע אין דער פּוילישער אויסערליכער פּאָליטיק. אָבער נישט בלויז באַרטו איז טשיקאַווע דאָס צו וויסען. עס איז פאַראַן נאָך „עמיצער", וואָס אינטערעסירט זיך דערמיט. דער דאָזיגער „עמיצער" הויבט אָן אַלץ שטאַרקער צו גלויבען, אַז פּוילען האָט אויפגעהערט צו זיין אין איראָפּעאישען קאָנצערט דער פּאַרטנער פון פראַנקרייך און אַז עס האָט גענומען הערשען אַ הערציגע ברודערשאַפט צווישען דער וויעזשבאָווע גאַס און דער ווילהעלם-שטראַסע. דער דאָזיגער בעשיידענער „עמיצער" איז דער דורכשניטליכער פּוילישער בירגער.

אין אינטערעס פון אויטאָריטעט פון דער פּוילישער אויסערן-פּאָליטיק איז די רעגירונג מחויב פאַר די אויגען פון דער אינערליכער וועלט און פון אויסלאַנד מאַכען אַ סוף צום שווייגען און אויפצוקלערען סיי פאַר די פרעמדע, סיי פאַר די אייגענע, וואוהין און אויף וואָסערע וועג גייט פּוילען.

---

*) בעת די נעכטיגע געשעהענישען אין מאַרסעל איז באַרטו דערהרג'עט געוואָרען...

קאָמפּראָמיטאַציעס כלפּי פּנים און כלפּי חוץ

צי איז מעגליך אַ שלום מיט די רעוויזיאָניסטען?

מיט דער דאָזיגער פראַגע פערנעהמט זיך ד ווילנער „צייט", וועלכע שרייבט (אין אַ'ן אַרטיקעל פון א. צינצינאַטוס):

די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האָט אונטערגענומען אַ וויכטיגען פּרוב צוריקצושטעלען דעם „מאָדוס וויווענדי" צווישען די פערשידענע גרופּירונגען אין ציוניזם און צו דעם צוועק האָט זי איינגעלאַדען די בעזונדערע פאָרשטעהער אין לאָנדאָן, כדי זיך דאָרט דורכצושמועסען.

דער שריט איז אַ זעהר וויכטיגער און ער איז בלי ספק ווערט בעגריסט צו ווערען. מען מוז אָבער ביי דעם גאַנצען ענטוזיאַזם, וועלכען דאָס וואָרט „שלום" דערוועקט ביי יעדען איינציגען, צוגיין צו דער זאַך רוהיג און קאַלט, כדי שפּעטער נישט ענטוישט צו ווערען.

מיר ווילען נישט זיין קיין נביאים און פאָראויסזאָגען די רעזולטאַטען פון לאָנדאָן. מיר ווילען נאָר זאָגען „די שלום-פּרעדיגער פאַר יעדען פּרייז", אַז די שלום-בעדינגונגען, וועלכע קענען אַריינפיהרען בערוהיגונג אין אונזער בעוועגונג, זענען נישט קיין געהיימניש פון דער עקזעקוטיווע, אָדער פון מאַנכע פעראַנטוואָרטליכע פיהרער.

די שלום-בעדינגונגען, וועלכע אַלע עקזעקוטיוועס, אומאָפּהענגיג פון זייער פּאָליטישען און פּערזענליכען צוזאַמענשטעל, וואָלטען געשטעלט די רעוויזיאָניסטען — בילדען דעם רוקענמאַרך פון אונזער בעוועגונג: די אַרבייט פאַר אונזערע פאָנדען, די סובאָרדינאַציע אין אַלע פּאָליטישע אַקציעס פון דער עקזעקוטיווע, וועלכע זענען געווענדעט כלפּי חוץ און נישט אָנווענדען אין קאַמף מיטלען, וועלכע גרעניצען ביי די אומות-העולם מיט מלוכה-פעראַט. אָהן די דאָזיגע גרונד-פּרינציפּען קען נישט זיין קיין רייד וועגען וועלכען עס איז שלום. אפילו דער 300-פּראָצענטיגער אָנהענגער פון אַ שלום וועט מסכים זיין, אַז די דאָזיגע פאָדערונגען זענען עלעמענטאַרע, אַז זיי בילדען די אומבעדינגטע יסודות פאַר אַ מעגליכער צוזאַמענאַרבייט אינערהאַלב דער ציוניסטישער בעוועגונג.

כאָטש די דאָזיגע פאָדערונגען זענען אַזעלכע זעלבסטפאַרשטענדליכע — וועט דאָס אָבער נישט צוגיין אַזוי לייכט. די רעוויזיאָניסטען האָבען זיך אָפּגעוואוינט אין פערלויף פון יאָהרען פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע. זינט דעם לעצטען קאָנגרעס טרעפען זיי זיך נישט מיט די איבעריגע ציוניסטען אין קיין שום אינסטיטוציע, אפשר אַ חוץ די פּאַלעסטינע-אַמטען, וואו מען האָט נאָך אַרויסצוגייסען אַ סערטיפיקאַט. אַזאַ לאַנגיאָהריגע געוואוינהייט ווירקט זעהר שעדליך און מיט דער צייט ווערען די מענשען איינגאַנצען אָפּגעוואוינט פון וועלכער עס איז צוזאַמענאַרבייט און אין רעזולטאַט ווערען זיי זיך גאַנץ פרעמד.

די דאָזיגע ערשיינונג בעמערקט זיך אויך אין בעצוג פון רעוויזיאָניזם צו אַלע איבעריגע ריכטונגען אין ציוניזם. עס פעהלט מיט דער צייט אוים די געמיינזאַמע שפּראַך און עס איז שוין גאָר קיין וואונדער נישט, ווען מען הערט דאָ און דאָרט אַ פראַגע: „וואָס טוען אייגענטליך ד' רעוויזיאָניסטען אין אונזער בעוועגונג? וואָס פערבינדט זיי אייגענטליך מיט אונז"?

עס איז היינט נישטאָ קיין איין געביט, אויף וועלכען די רעוויזיאָניסטען זאָלען נישט פיהרען אַ מ'שטיינס געזאָגט זעלבסטשטענדיגע פּאָליטיק, ווען אפילו דאָס האָט נישט קיין דירעקטע שייכות צום ציוניזם.

עס איז דאָ גענוג צו דערמאָהנען די „זעלבסטשטענדיגע" אַקציע, וועלכע די רעוויזיאָניסטען פיהרען פאַר'ן שיצען די רעכט פון יודען אין סאַאַר-געביט. די גאַנצע מעשה איז גענוג קאָמיש, כאָטש זי איז גלייכצייטיג אַזוי טרויעריג. שוין איבער 9 חדשים זינט דער פּאַריזער פון קאָמיטעט פאַר יודישע דעלעגאַציעס און פון דעם עקזעקוטיוו פאַר'ן וועלט-קאָנגרעס ד"ר נחום גאָלדמאַן אַרבייט אין אַזאַ פולשטענדיגער האַרמאָניע מיט דעם פאָרשטעהער פון ענגלישען „דזשאָינט פאָריין קאָמיטע" נעוויל לאַסקי וועגען גאַראַנטירען די רעכט פון די יודען אין סאַאַר-געביט, מוזען אָבער קומען די רעוויזיאָניסטען און לעכערליך מאַכען דעם גאַנצען ענין. די רעוויזיאָניסטען אָנערקענען נישט די אַלע יודישע אינסטיטוציעס, וועלכע זענען אין אַ געוויסער מאָס אַנ'עמאַנאַציע פון וועלט-יודענטום און זיי פיהרען אַנ'אַקציע אויף דער אייגענער האַנד.

דעם פערלויף פון דער דאָזיגער אַקציע שילדערט אונז דער קאָרעספּאָנדענט פון קראָקעווער ציוניסטישען „נאָווי. דזיעניק" ה' קאַהאַנע, וועלכער איז אויסגעצייכנט אינפאָרמירט אין די קרייזען פון דער פעלקער-ליגע. ער בעצייכענט דעם רעוויזיאָניסטישען פּאָליטישען דאָן-קיכאָטיזם אַלס אַ העכסט-שעדליכען און קאָמפּראָמיטירענדען.

דאָס איז איינס פון די „פרישסטע בלימעלעך" פון דער אַזוי-גערופענער רעוויזיאָניסטישער „פּאָליטישער אַקציע".

אַ שלום אין אונזער בעוועגונג בעטייט אָבער תיכף אָפּשטעלען אַלע „זעלבסטשטענדיגע" פּאָליטישע אַקציעס. צי וועלען די רעוויזיאָניסטען מסכים זיין צו די פאָדערונגען פון דער עקזעקוטיווע?

אויב יאָ — וועט ענדליך געמאַכט ווערען אַ סוף צו די אומגעזונטע דערשיינונגען כלפּי-פּנים און צו די קאָמפּראָמיטאַציעס כלפּי-חוץ. אויב נישט — דאַן בלייבט פאַר די רעוויזיאָניסטען איין איינציגער וועג: איינגאַנצען פערלאָזען די אָרגאַניזאַציע!

די גרינדונג פון „בנק האכרים" אין ארץ-ישראל

ירושלים (יט"א) אין פּתח-תקוה איז פאָרגעקומען די גרינדונגס-פערזאַמלונג פון דער נייגעשאַפענער „בנק האכרים". עס איז אָנגענומען געוואָרען אַ בעשלוס, אַז אַלע מיטגלידער פון דער „התאחדות האכרים" (קאָלאָניסטען-פערבאַנד) דאַרפען איינצאָהלען צו 2 פונט פאַר יעדען דונאַם ערד, וואָס געפינט זיך אין זייער בעזיץ.

דער גרינדונגס-קאַפּיטאַל פון דער באַנק איז בעשטימט געוואָרען אין דער הויך פון 100,000 פונט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך 10 א חשון תרצ"ה

אקטאבער

זון-אויפגאנג 5.51
זון-אונטערגאנג 4.54

איינהייטליכער בלאק צו דער 2-טער אינדוסטריע-גרופע איז דער האנדעלס-קאמער

(אג) אלס רעזולטאט פון די אונטערהאנדלונגען, וואס האבען געדויערט איינינע וואכען, איז געשאפען געווארען א פעראייניגטער אינדוסטריע-בלאק צו די וואהלען אין דער לאדזשער האנדעלס-קאמער אין דער 2-טער אינדוסטריע-גרופע. דער דאזיגער בלאק פעראייניגט די גאנצע מיטעלע און קליינע אינדוסטריע פון לאדז און לאדזשער וואיעוואדזטווע. ער איז געשאפען געווארען לויט דער איניציאטיווע פון לאנדפערבאנד פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע אין לאדז, פאבריקאנטען-פערבאנד פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע אין לאדז, ווי אויך פון קריסטליכען סוחרים און אינדוסטריעלער פערבאנד.

דעם 8 ד. ח. איז פארגעקומען א זיצונג פון וואהל-קאמיטעט פון בלאק אויף וועלכער עס איז ארומגערעדט געווארען די פראגע פון דער געהעריגער רעפרעזענטאנץ אין דער 2-טער אינדוסטריע-גרופע פון דער האנדעלס-קאמער.

נאך א לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאסען געווארען צו קאמפלעטירען די ליסטע אויף אזא אופן, אז א חוץ לאדז זאל אין איהר זיין פערטרעטען אויך פארשטעהער פון דער פראווינץ, פראפארציאנעל צו די אינדוסטריעלע בעדייטונג פון די בעזונדערע צענטרען. א חוץ דעם איז בעשלאסען געווארען צו רעזערווירען אנ'ארט פארן פארשטעהער פאר דער אנדערער נישט-טעקסטיל אינדוסטריע (קאנדידאט פון פוילישען סוחרים און אינדוסטריעלער פעראיין) און צוויי ערטער פאר די טעקסטיל-אונטערנעהמונגען, וואס ארבייטען אויף לויהן.

מען דארף דעריבער אננעהמען, אז צוליב דעם, וואס עס איז געשאפען געווארען א געמיינזאמע ליסטע צו די וואהלען צו דער האנדעלס-קאמער אין דער 2-טער אינדוסטריע-גרופע וועלען דארט נישט פארקומען קיין וואהלען. אין די נאהנטסטע טעג זאל שוין פערעפענטליכט ווערען די קאנדידאטען-ליסטע פון בלאק.

א מערדער און א גנב...

דער פראצעס פון די 4 נייע אנגעקלאגטע אין דעם אנפאל אויף דער באהן-קאסע

(2) אלע אין לאדז געדענקען נאך אוודאי ס'ארא שטארקען רושם עס האט געמאכט אין דער שטאט דער באנדיטען-אנפאל אויף דער באהן-קאסע פון דעם לאדז-קאלישער וואקזאל, וואס איז דורכגעפיהרט געווארען דעם 30. מערץ 1932.

בשעתו — דאן טאקע — האט זיך איינער פון די אנפאלער, קארטזוואלד דערשאסען. און דער צווייטער אנפאלער, וולאדיסלאוו מענדרעצקי, וועל־כער איז געשטעלט געווארען פארן געריכט איז פער'משפט געווארען צום טויט, איז בעגנעדיגט געווארען דורכ'ן מלוכה-פרעזידענט, און ער זיצט איצט אין דער ראוויטשער טורמע, אלס פער'משפט'ער — אויף אייביגע תפיסה.

באכ'ן פערמשפט'ען מענדרעצקי איז נאך דער ענין נישט ערלעדיגט געווארען און מען האט ווייטער געפיהרט די אויספארשונג און ווייטער געזוכט.

אין רעזולטאט דערפון זענען בעכטען געשטעלט געווארען פארן קרייז-געריכט 4 פערזאן: דער 31-יעהריגער מאריאן שווארץ, דער 38-יעהריגער פראנציישעק ווישניעווסקי, דער 40-יעהריגער אנטאני פאשיאק און דער 45-יעהריגער יוזעף קאווטשינסקי.

די זענען ארעסטירט געווארען אלס פועל־יוצא פון דער השערה, אז דער אנפאל אויף דער באהן-קאסע לאדז-קאלישער האט געהאט דעם צוועק צו בעקומען א גרויסע סומע מזומן געלד פאר דער קאמוניסטישער פארטיי און אויך צו קויפען אויפרייס-מאטעריאלען.

נאכ'ן אדורכליינען דעם בעשולדיגונגס-אקט האט מען פערהערט די 4 בעשולדיגטע, וועלכע האבען אלע בפה אחד געלייקנט אין דעם, אז זיי זאלען זיך האבען בעטייליגט אינ'ם אנפאל אויף דער קאסע און אז זיי זאלען האבען געהערט צו דער קאמוניסטישער פארטיי.

מען האט גענומען אויפ'ן פערהער דעם ערשטען עדות, א געוויסען ריפאלסקי. וועלכער זיצט שוין דרייצעהן עטליכע יאהר אין תפיסה פארן פרובען בעגיין א מארד...

ריפאלסקי דערציילט, אז מיט מענדרעצקי'ן האט ער זיך בעקענט אין טורמע-שפיטאל, און אז יענער האט איהם דאן בפרטיות דערציילט וועגען זיין פראצעס און שטאנד-געריכט, פארענטפערט זיך ביי איהם, וואס ער האט צו טון, בכדי צו פיהרען צו א רעוויזיע פונ'ם פראצעס. ריפאלסקי דערציילט, אז ער איז דאן געלעגען אין היץ — נאך געדענקט ער, אז מענדרעצקי האט איהם דערציילט וועגען דעם, אז אין דעם אנפאל אויף דעם באהן-קאסע האבען זיך בעטייליגט 4 מאן, און אז די צוגעראבטע געלד האבען געזאלט אוועקגעגעבען ווערען דער פארטיי. וועלכער פארטיי — געדענקט ער נישט...

דער צווייטער עדות, עווגעניוש איוואנאוו, וועלכער זיצט שוין עטליכע יאהר אין טורמע פאר א גנבה — גיט איבער אז מענדרעצקי האט זיך פאר איהם אין דער טורמע מתודה געווען, און דער־קלערט, אז דער קאסע-אנפאל האט געהאט א פאליטישען הינטערגרונט... אז פארן געלד האבען געזאלט געקויפט ווערען אויפרייס-מאטעריאלען אויף — ארויסצורופען א רעוואלוציע... אז קודם כל האט געזאלט אויפגעריסען ווערען דער לאדזשער אויסגלייכונגס-אמט, א.א. אינסטיטוציעס... און אז דער אנפאל גופא האט זיך געפלאנט א יאהר צייט...

אויף דער פראגע פונ'ם אנגעקלאגטען שווארץ צי דער עדות, איוואנאוו, וועלכער זיצט אין טורמע פאר א גנבה, קען דעם פראגראם פון דער פויליש'ער קאמוניסטישער פארטיי, ענטפערט איוואנאוו מיט אירוניע:

— ניין... איך בעהם עס נישט אין האנד אריין!

עס איז דערנאך פערהערט געווארען מענדרעצקי, וועלכער איז אויך געבראכט געווארען פון דער טורמע. זיינע דערקלערונגען האבען קיין שום בייעס אין דעם ענין נישט אריינגעבראכט. ער האט בלויז קאטעגאריש געלייקנט אין דעם עדות-זאגען פון ריפאלסקין, און איוואנאווין. וועלכע ער האט אזעלכע זאכען נישט דערציילט.

דער אורטייל ווערט דערווארט היינט אין אוונד, אדער שפעטסטענס מארגען אין דער פריה.

ענטדעקט 2 כסף-פאבריקלעך

און ארעסטירט „גרוים-אינדוסטריעלער" פון פאלש געלד

(2) נאך א לענגערער אבסערוואציע האט די לאדזשער פאליציי ענטדעקט 2 פאבריקלעך פון פאלש געלד: איינע — אין דער וואוינונג פון סטעפאן טשארנעצקי (פשידרעוונאווסקא 10). מען האט איהם ארעסטירט צוזאמען מיט זיין „קאכאנקע" אלעקסאנדרא ניקישענקאוו און מיט א געוויסער גאלדע קאראנט (זשאביא 29), וועלכע האט זיך פערנומען מיט'ן פערשפרייטען די פאלשע מטבעות.

דאס צווייטע פאבריקעל איז ענטדעקט געווארען אינ'ם האלק-האנדעל אויף זאוויישא גאס 6 וואס געהער צו איינעם יאסעל בערגער. מען האט איהם צוזאמען מיט זיינע 2 שותפים הערש־ליק אבראמאוויטש (פ.א.וו. 18) און שמעון וויינבערג (מלינארסקא 26) — ארעסטירט.

אין רעזולטאט פון דער ווייטערדיגער אויספארשונג זענען נאך ארעסטירט געווארען: אנטאני שמיגעלסקי, מארטשין שיראדזקי, יאן מילער, עדווארד קיעסטער, פעסע רובאש, יענטע האנדעלמאן (מלינארסקא 37) און אנטאני זארזשינסקי.

ער זאגט — פערבייגעגאנגען

ס'איז אבער נאר אזוי אויך נישט געווען...

(2) סוף יולי ה.י. האבען זיך גנבים אריינגעקריגען אין דער וואוינונג פונ'ם שניידער יאקובאוויטש (זאוואדזקא 29) און זיך גענומען צו דער „ארבייט".

אינמיטען איז אבער אנגעקומען דער באלעבאס פון דער וואוינונג און די „גנבישע עבודה" איז געשטערט געווארען.

די גנבים האבען דערזעהן, אז דער צוריק־וועג דורך דער טיר איז פערשטעלט, האבען זיי נישט לאנג געטראכט און ארונטערגעשפרונגען אין גאס מיט'ן פראנט-באלקאן (ערשטער שטאק).

עולם אין גאס האט זיך געלאזט זיי נאכיאגען און איינעם פון די גנבים געכאפט.

ווי ס'האט זיך ארויסגעוויזען איז דער געכאפטער געווען דער 26-יעהריגער אברהם פלאווער (פון פילסודסקיעגא 49), א זוהן פון א פלוש־פאבריקאנט.

נעכטען איז פארגעקומען דער פראצעס, אויף וועלכען פלאווער האט געלייקנט שטיין און ביין, אז ער איז, הייסט עס, גאט די בשמה שולדיג, נאר ער איז פונקט צום שלים מול פערבייגעגאנגען האט מען איהם גענומען און געכאפט...

די עדות אבער האבען אבער גע'טענה'ט, פונקט פערקעהרט, אז ער איז, הייסט עס, טאקע געווען דער ריכטיגער באלקאן-שפרינגער, אז ער איז, ווי מען זאגט, געכאפט אין דער מעשה, אז ער האט זיך אריינגעלאזט מיט שלעכטע חברים, ער איז אראפ פון דרך הישר, און אז ער איז גאר קיין לייט נישט...

דאס געריכט האט דעריבער אנערקענט, אז שולדיג איז ער חזקה יא. אבער אזוי ווי ער זיצט אויפ'ן בעשולדיגונגס-בענקעל צום ערשטען מאל — קומט איהם בלויז 7 חדשים צו זיצען מיט'ן אפלייגען אויף א געוויסע צייט די שטראף.

BANK HANDLOWY w WARSZAWIE S. A.
Załatwia wszelkie przekazy na
PALESTYNĘ
bez prowizji, obliczając funty po kursie **dziennym** Giełdy Warszawskiej.

פארן נישט געבען א פאפיראס

בעקומען 3 געפעהרליכע מעסער-שטעך אין קאפ

(2) נעכטען שפעט ביינאכט איז אויף פאמארסקא גאס נעבען נומער 67 צוגעגאנגען צו דעם 35-יעהריגען סטאניסלאוו רענעז (לעגיאנען גאס 12) עפעס אנ'אומבעקאנטער פערשוין און געבעטען ער זאל איהם מכבד זיין מיט א פאפיראס.

רענעז האט געזאגט, אז ער האט נישט...

האט דער אומבעקאנטער פערשוין ארויסגעכאפט א מעסער און איהם געגעבען אזעלכע 3 טיפע מעסער-שטעך אין קאפ, אז מען האט איהם אין א האפנונגסלאזען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

דער מערדער איז אנטלאפען.

רעגיסטראציע פון יאר-גאנג 1916

(2) היינט, מיטוואך, דעם 10-טען אקטאבער דארפען זיך שטעלען די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען

פון R ביז Z

און פון 8-טען קאמיסאריאט אויף די אותיות:

פון A ביז F

מארגען, דאנערשטאג, דעם 11-טען אקטאבער דארפען זיך שטעלען די, וואס וואוינען, אויפ'ן שטח פון 3-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

A B

און פון 8-טען קאמיסאריאט אויף די אותיות.

G H Ch I J

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

דעם 15-טען אקטאבער ה. י. וועט אין לאקאל פון דער מיליטערישער אפטיילונג ביים מאגיסטראט פיעטריקאווער 165 אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר דער פ. ק. או. לאדז שטאט 1

צו דער קאמיסיע דארפען זיך מעלדען די פאבאראווע פון יאהרגאנג 1913, וועלכע האבען זיך צוליב וויכטיגע סיבות נישט געקאנט שטעלען ביז איצט צו די קאמיסיעס און די פאבאראווע פון עלטערע יאהרגענג, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער-דינסט אויב זיי האבען דערהאלטען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון דער שטאטישער סטאראסטווע און וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי-קאמיסאריאטען.

צו דער קאמיסיע מוז מען צושטעלען א פאס אדער א דאקומענט מיט א פאטאגראפיע.

איבערגעפאהרען

(2) אויף בושעזשינער 81 איז עהרנעכטען אין אוונט א ראלוואגען איבערגעפאהרען 2 קינדער: די 6-יעהריגע האלינא דראזדזשעווסקא (גלאוואצקיעגא 4) און איהר 4-יעהריגען ברודער מיראסלאוו.

דעם יונגעלע האט מען אין א גוסס'ן צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

דאס מיידעלע איז אפגעקומען מיט לייכטערע וואונדען.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15), ס. גארפיין (פילסודסקי 54), י. כאנדזינסקי פיעטרקאווער 165), ר. רעמבאלינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשענדזאלניאנא 75).

הלאנג-קינא
„MIRAŻ"
11 ליסטאפאד (קאנסטאנט.) 16
אונטער א נייער דירעקציע פון די קינא-טעאטערס **Metro i Adria**

היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסע
רעוועלאציע - פרעמיערע!
שלאגער פון די וועלט-עקראנען א. נ.
„דעמאן פון גאלד"
אין די הויפטראלען:
FAY WRAY
i RALF BELLAMY
אויסער'ן פראגראם:
קלאנג-צוגאבען פון P.A.T. און FOX

Dr. H. Rakowski
אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
האט זיך איבערגעצויגען פון זאוואדזקא 8
אויף טראוגוטא 5. טעל. 137-34.

רעקורס-קאמיסיע
ביי דער לאדזער פינאנץ-קאמער

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, זאל אין הסכם מיט דער נייער שטייער-ארדינאציע, בקרוב בע-שטימט ווערען א רעקורס-קאמיסיע ביי דער לאד-זער פינאנץ-קאמער. אין דער קאמיסיע זאלען אריין 20 מיטגלידער און פארטרעטער.

איצט ווערט פעסטגעשטעלט די רשימה פון די פערזאנען, וואס וועלען איינגעלאדענט ווערען אין דער קאמיסיע דורכ'ן דירעקטאר פון דער פינאנץ-קאמער.

פאליטישע פראצעסען

(2) נעכטען איז א געוויסער אטאן האלאנ-דע געמשפט געווארען דורכ'ן קרייז-געריכט אלס בעשולדיגטער אין פיהרען א קאמוניסטישער טע-טיגקייט.

דאס געריכט האט ארויסגעטראגען א פסק דין, לויט וועלכען האלאנדער איז פערמשפט גע-ווארען אויף א יאהר תפיסה, און אפצונעהמען די בירגער-רעכט אויף 5 יאהר.

* * *

(א) דאס לאדזער קרייז-געריכט האט נעכ-טען פערמשפט פאר'ן פיהרען א קאמוניסטישע טע-טיגקייט: גאלדע-טשארנע מילער, רבקה פינקעל-שטיין און שמעון ליכטענשטיין — צו איין יאהר טורמע, און איטע לענטשיצקא, און דבורה הארא-וויטש — צו 10 חדשים טורמע.

16 יאהר-טאג פון פוילענס בעפרייאונג

(2) אין שייכות מיטן 16-יאהרטאג פון פוילענס בעפרייאונג, וועט אין די נאהענטסטע טעג פארקומען א זיצונג, אונטערן פארזיץ פון דיר. יוזעף וואלטשינסקי, וועגען דעם וויאזוי צו ארגאנזירען א גרויסע פייערונג.

גרויסע מאנופאקטור-גנבה

(2) נעכטען ביינאכט האבען גנבים אויס-געבראכען די טיר אין דער פירמע „לעווין און קאן“ (פיעטרקאווער 5) און ארויסגעגנב'עט סחורה פאר אנ'ערך 6,000 זלאטעס.

די גנבים זענען פערשוואונדען געווארען.

זעלבסטמארדען

(2) נעכטען האט זיך דער 39-יעהריגער ארבייטסלאזער. לעאן טשישעווסקי מיט א קויל-מעסער איבערגעשניטען די אדערען אויף די הענד.

אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

* * *

(2) אין זגערזש האט זיך פער'סמ'ס ... גרען-שפירט דער 25-יעהריגער מאקסימיליאן הוג-קיפעל. מ'האט איהם אין א געפעהרליכען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

די סיבה פונ'ם זעלבסטמארד-פרוב איז נישט פעסטגעשטעלט געווארען.

ערעפנונג פון סטאניעווסקי'ס צירק
קומט פאר דינסטאג, ד. 16 אקטאבער

דינסטאג דעם 16-טען ד. ח. קומט פאר די ערעפנונג פון סטאניעווסקי'ס צירק אויף באנדורסקי 10. דאס פראגראם וועט בעשטעהן פון ערשטקלא-סיגע נומערען ווי: דרעסור פון מאלפעס, דרעסור פון ים-לייבען א.א. אין דער אקראבאטיק געהמען אנטייל ענגלענדער, געריכען א.א. אויסערדעם טרע-טען אויף פענאמענאלע רייטער און זשאקעיע, די הויפט-אטראקציע פון פראגראם איז דער איטאליענישער קאמישער קווינטעט טרודי. ס'איז צו האפען, אז סטאניעווסקי'ס צירק וועט האבען דעם פערדינטען ערפאלג.

קלאנג-קינא-טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!
פרעכטיגע קאמעדיע א. ג.
„שפילצייג“

אין די הויפט-ראלען:
Zula Pogorzelska
E. Bodo
K. Tom
א. א.

אנהויב פון די סעאנסען: שבת און יום-טוב 12 א זייגער. געוועהנליכע טעג 4 נאכמ.

טעאטער „פילהארמאניע“ נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-84
היינט, מיטוואך, 9 אווענד — פון 60 גר. ביז 2 זל.
די יודישע באנדע
פארלעצטע פארשטעלונג!
אויף טיש און אויף בענק
מארגען, דאנערשטאג צום לעצטען מאל!
[25-טע יובל-פארשטעלונג]
כמעט בחנם! — איינהייטס-פרייזען! — דער גאנצער פארטער 1 זל.
אויף טיש און אויף בענק!...
ספעציעלע יובל-אטראקציעס!!! בילעטען שוין צו בעקומען.
פרייטאג — „וואזשנע“ נייעס!

די טערמינען פון צאהלען דעם הכנסה-שטייער פארן יאהר 1933

(2) לויט ווי עס אינפארמירט אונז די לאד-זער פינאנץ-קאמער, וועלען די צאהלער פון הכנסה-שטייער פארן יאהר 1933, וועלכע וועלען בעקומען די צאהלונגס-נאכזאגען אין טערמין ביז'ן 15 ד. ח. דארפען בעצאהלען דעם חילוק צווישען דעם בעשטימטען שטייער און דער אייגעצאהל-טער א-קאנטא — ביזן 1 נאוועמבער ה. י.

ווען זיי וועלען אבער בעקומען די נאכזאגען נאכן 15 ד. ח. דארפען זיי דעם שטייער בעצאה-לען אין משך פון 30 טעג נאכן בעקומען דעם נאקאז.

צו די טערמינען קומט נאך צו דער הנחה-טערמין — 14 טעג.

בית הלל און בית העגריק...
א שיינע מעשה אבער א — קורצע

(א) אויף נאוואמיעיסקא גאס 34 זענען דא 2 מאנופאקטור-געשעפטען, וואס איינער פון זיי געהערט צו א געוויסען העגריק זילבערשאץ און דער צווייטער — צו הלל זילבערשאצען.

זילבערשאץ אהין, זילבערשאץ אהער, אבער א יודישע קישקע איז פארט נישט אפצונאשען.

מאכט זיך א מעשה, אז איינער זיגמונט ביענאנסקי א סוחר פון טארגאפאל קויפט ביי העגריק זילבערשאצען א פעקעל סחורה פאר 15,000 זלאטעס, און בלייבט איהם שולדיג 850 זל. אפען.

שפעטער — צום טערמין — שיקט ביענאנסקי אפ דאס געלד „פער פאסט“; דער פאסט-טרעגער האט א טעות, — ווייל ס'שטייט אדרעסירט „ה. זילבערשאץ“, — און דאס געלד נעהמט אפ... הלל זילבערשאץ.

דער דאזיגער הלל טוט אפילו נישט א פינטעל מיט אנ'אויג, נאר ער ציילט איבער, צי ס'איז ריכטיג, ווישט זיך אפ די וואנסעס, און קוויטירט.

— ווי' פאזשאנדעטשקו!...

אין א צייט שפעטער מאכט זיך דער ריכטי-גער קאך, און נעכטען ווערט ר' הלל „אפגעקאכט“ אין געריכט, פון וועלכען ער בעקומט א פסק פון 8 חדשים צו זיצען.

איכה ישבה...

נייער קאדעקס פון התחייבותן
ווי אזוי ענדיגט זיך א דירה-קאנטראקט?

מיטן מאמענט ווען א דירה-קאנטראקט ענ-דיגט זיך, מוז דער לאקאל צוריקגעגעבען ווערען אין רשות פון בעל-הבית און נישט קיין פערגער-טען צושטאנד.

פאר א פערערגערונג צוליב נאטירליכע אפ-נוצונג אדער צופאל טראגט דער לאקאטאר נישט קיין פעראנטווארטליכקייט. אגב אין כדאי צו בעמערקען אז געזעצליך ווערט אנגענומען אז די פערדינגטע דירה איז תמיד אין גוטען צושטאנד. דעריבער דארפען די לאקאטארען פון ביי-געדינגענע דירות, וועלכע געפינען זיך אין רואינירטען צושטאנד, זיין געווארענט ביים דינגען צו בעהמען א בעשטעטיגונג פון הויזווירט וועגען דאזיגען צושטאנד.

אלע פראטענציעס פון א הויזווירט צו אנ'ארויסגעצויגענעם לאקאטאר צוליב רואינירען די פערלאזענע דירה ווערט פערעלטערט נאך זעקס חדשים. דעסגלייכען די פראטענציעס פון אנ'ארויסגעצויגענעם לאקאטאר צו א הויזווירט אין שייכות מיט געמאכטע פערבעסערונגען אין דער פער-לאזענער דירה ווערען אויך פערעלטערט נאך 6 חדשים.

א לאקאטאר מעג פערדינגען א טייל אדער די גאנצע דירה א סובלאקאטאר אהן דער הסכמה פון הויזווירט, אין אזא פאל טראגט דער לאקאטאר פער-אנטווארטליכקייט לגבי דעם הויזווירט פאר דער גאנצקייט פון דער דירה.

ענדערונג פון הויזווירט

אין פאל ווען א הויז ווערט פערקויפט, בעמט דער נייער ווירט איבער די רעכט און פליכטען פון פריהעריגען הויז ווירט. דער נייער הויזווירט מעג אויך קינדיגען די לויפענדע אפמאכען אין די פאר-שריפטליכע טערמינען.

בלויז אין דעם איינציגען פאל ווען דער אפ-מאך איז איינגעטראגען אין דער היפאטעק אדער ר'איז נאטאריאליש בעשטעטיגט (די אונטערשריפ-טען) האט דער נייער ווירט נישט קיין רעכט צו קינדיגען.

אויב דער לאקאטאר איז דורך דעם איבערגיין פון הויז צו אנ'אנדערן בעל-הבית געצוואונגען גע-ווארען זיך פריהער ארויסצוציהען מעג ער פון אל-טען ווירט פאדערען אנ'ענטשעדיגונג.

דער לאקאטאר איז נישט בערעכטיגט זיך צו פערדופען אויפן אומשטאנד פארן נייעם ווירט, אז ר'האט דעם פריהעריגען ווירט בעצאהלט פאר א לענ-גערער צייט דירה-געלד פאראויס, סיידען פארן לויפענדיג קווארטעל אהער, ווען די קווירונג איז געווארען היפאטעקירט.

דער יום-טוב פון א געפייערטען שוישפילער
צום 30-יעהריגען יובל פון שלמה קוטנער

די ידיעה, אז שוין דעם 23-טען ד.ח. ד. ה. אין צוויי וואכען ארום וועלען מיר אין לאדז פייערען דעם דרייסיג-יאהריגען יובל פון אונזער בעליב-טען בן-עיר, דעם קינסטלער שלמה קוטנער, האט אין די הייגע יודישע טעאטער-קרייזען און ביים יודי-שען טעאטער-עולם ארויסגערופען גרויס צופרי-דענהייט.

און וואס איז דער חידוש? אויף עכטעס איז יעדערער א מבין, און צו יעדערען אפעלירט דאס קערנדיגע, דאס זאפטיגע, דאס בלוטפולע און דאס נישט געפעלשטע.

מיר וועלען נאך האבען די געלעגענהייט צו בעקענען די לעזער מיט דעם וועג פון ש. קוטנער אלס יודישען ארטיסט. דעם דאזיגען שווערען, דער-נערפולען וועג.

מיר, לאדזער, וועלכע האבען געהאט דעם תענוג צו געניסען פון קוטנערס קונסט ווייסען אפ-צושאצען זיינע גרויסע פערדינסטען פאר דער יו-דישער בינע, אזוי פולקאם ווי ער איז אין דער אפערעטע, אזוי איז ער אויך אין דער דראמע, און ווידעראמאל — קיין נפקא-מינה נישט, צי אין א יודישער, צי פון אייראפעאישען רעפערטואר, צי אין א מעלאדראמע, אדער אין א ריין קינסטלעריש ווערק. אט דער דאזיגער מערקווירדיגער כוח צו פערוואנדלען זיך פון פיעסע צו פיעסע, פון העלד צו העלד — איז די גרויסע גאב פון אונזער גע-פייערטען שוישפילער.

ס'איז דערום קיין וואונדער נישט, וואס דער לאדזער יודישער טעאטער-עולם דערווארט אזוי אונגעדולדיג דעם גרויסען יודישען טעאטער-יום-טוב, דעם 30-יעהריגען יובל פון שלמה קוטנער, וואס קומט פאר דעם 23-טען ד.ח. אין „פילהארמאניע“.

גוט מארגען!
ס'איז נישט דאס!...

אמאל און היינט.

דאס וואס איז געווען אמאל, איז נישט היינט.

אמאל איז דער סיים געווען אפען און די דעפוטאטען זענען געווען אונבעריהרליך; היינט איז דער סיים „אונבעריהרליך“ און די דעפוטאטען זענען „צו“...

ס'איז נישט דאס!

אמאל פלעגט מען אין לאדזער שטאט-ראט זוכען א קוארום; איצט איז דארט — א בית-הקברות —

ס'איז נישט דאס!

אונזער קהלה פלעגט אמאל געבען הילף; היינט דארף זי אליין א הילף —.

ס'איז נישט דאס!

אמאל האבען אונזערע לאדזער סוחרים אויס-געשטעלט וועקסלען צום ווינטער-סעזאן, און אז ס'איז געקומען דער הערבסט, האט געשיינט א שניי, און ס'האט געשניטען א קעלט, האט מען געקויפט ווינטער-וועש. וואריעמע סוועטערס, הענטשקעס און אנדערע ווינטער-זאכען, און די סוחרים האבען גע-צאהלט די וועקסלען.

היי-יאהר האבען אונזערע סוחרים אויך אויס-געשטעלט וועקסלען צום ווינטער-סעזאן, מ'האט קוים דערלעבט דעם הערבסט. מ'האט שוין מיט מזל אקטאבער און... די זון שיינט ווי אין תמוז, כאטש נעהם דיין בני-בית און שיק זיי ארויס קיין ניש-ביאווע...

ווי זינגט עס באושיק אין „ראזמאיטאשטשי“?

— ס'איז נישט דאס

אב—נעס.

„טעאטער-קונסט אין ראטען-פערבאנד“
רעפעראט פון רעזשיסער יעקב ראטבוים

שבת דעם 13 ד. ח. 11.30 פרויה וועט אין זאל „פילהארמאניע“ פארקומען אנ'אינטערעסאנטע פארלעזונג פון בעקאנטען רעזשיסער פון דער ווילנער טרופע יעקב ראטבוים, אויף ד. ט. „טע-אטער-קונסט אין ראטענפערבאנד“. יעקב ראטבוים האט פערברענגט א לענגערע צייט אין ראטען-פערבאנד און שטודירט די נייע שטרעמונגען אין סאוויעטישען טעאטער-וועזען ובפרט דאס יו-דישע טעאטער.

„די יודישע באנדע“

נאך היינט און מארגען ווערט אין „פיל-הארמאניע“ דורך די „יודישע באנדע“ געגעבען דער גרויסער שלאגער פראגראם „אויף טיש און אויף בענק!“ צו פאפולערע פרייזען.

צו די מארגענדיגע פארשטעלונג וואס וועט אגב זיין די 25-טע יובל-פארשטעלונג ווערט צו-געגעבען א גאנצע רייה יובל-אטראקציעס.

אויף פרייטאג ווערט צוגעגרייט א גאר גרויסע סענסאציע-פראגראם.

א פאך איז א געוועהר פאר א בעסערע צוקונפט

געז. „פראצא“ וואלטשאנסקא 21, פרויען-פאך-קורסען, קאנצעסיאנירט פון ווארשאווער קרייז-שול-קוראטאריום, מיט רעכט ארויסצוגעבען בע-שייניגונגען פיהרט פאלגענדע אפטיילונגען: שניי-דעריי, וועשנייהעריי. גארסעטען, העפטעריי, שטי-קעריי, אנדולאציע און מאניקיר. די שילערינס רעקרוטירען זיך פון פערשידענע ספערען, עס פעהלט אויך נישט איבערהויפט לעצטענס פרויען מיט העכערער בילדונג. נאכ'ן ענדיגען, בעמיהט זיך די פערוואלטונג צו הילף צו קומען די שילערינס ביים אויסזוכען פאר זיי ארבייט. איבערהויפט איז ווערט אונטערצושטרייכען, דאס די געז. „פראצא“ פיהרט איהר ארבייט שטיל און בעשיידען און עס ווערען ערצויגען צוקינפטיגע ארבייטס-מענשען, דערפאר דארף די געז. אונטערשטיצט ווערען אפילו פון די וועלכע אנערקענען נישט קיין פילאנטראפיע. דערי-בער זענען מיר זיכער, דאס די גאנצע בעפעלקע-רונג וועט ווייטער ווי געהעריג אונטערשטיצען די געז. „פראצא“.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
נעהמט אן אין הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע
נעהמט אן פון 8—12 בייטאג און פון 4—9 אווענד.

פּראָבלעמען פון דער יודישער קולטור-אַרבייט
אין דער בעלויכטונג פון דער יודיש-סאָוויעטישער פּרעסע

מאָסקווע (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פּאַרטיי-קאַמפּאַניע צו די סאָוויעטען, וואָס הויבט זיך איצט אָן איבער'ן גאַנצען ראַטען-פאַרבאַנד, האָט די יודיש-סאָוויעטישע פּרעסע ווידער אַמאָל אויפגעהויבען די פראַגע, אַז די סאָוויעטען אין אַ סך שטעט, שטעטלעך און דערפער זאָרגען אָפטמאָל גאַנץ ווייניג וועגען בעדינען די יודישע אַרבייטענדיגע אין זייער שפּראַך און קימערן זיך נישט וועגען זייערע קולטור-עלע און שטייגערישע בעדערפענישען.

פון דער צווייטער זייט ווייזט אָן די יודיש-סאָוויעטישע פּרעסע, אַז אין דער אַרבייט פון איי-ניגע שטעטלדיגע יודישע סאָוויעטען ענטפּלעקען זיך „נאַציאָנאַליסטישע טענדענצען און בונדיסטי-שער אויטאָנאָמיזם". די וואַהלען דאַרפען פּאָדערן פון יעדער סאָוויעט און פון יעדען דעפּוטאַט אַ בע-ריכט, וואָס האָט ער געטון אויפ'ן געביט פון בע-דינען נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, פאַר די יודישע אַרבייטענדע און אַרויסשטעלען יעדען קאַנדידאַט אויף אַ מיטגליד פון סאָוויעט, ווי אויך די סאָוויע-טען גופא קאָנקרעטע פאָדערונגען בנוגע די נאַציאָ-נאַלע מינדערהייטען.

צו דער זעלבער צייט ווערט אויך פיל גע-שריבען וועגען דער נויטווענדיגקייט צו פערשטאַר-קען די „אינטערנאַציאָנאַלע ערציהונג אין די שו-לען". די שילער פון די עלטערע קלאַסען און די פּיאָנערען אין די יודישע שולען — שרייבט דער „עמעס" — זענען לעצטענס געוואָרען קעלטער צו אַנטי-רעליגיעזער אַרבייט, ווי אימיצער וואָלט זיי איינגערעדט, אַז דאָס אַלטוואַרג איז שוין אַמניסטירט און אַז עס פאָדערט זיך שוין נישט קיין קריגערישע פערשאַרפטקייט אין קאַמף געגען זיי".

די גלייכגילטיגקייט ביי פיל יודישע קינדער אין שטעטל צו דער שפּעקולאַציע פון די דער-וואַקסענע, צו דעם אָפענעם האַנדעל מיט סחורות פון די סאָוויעטישע און קאָאָפּעראַטיווע קראָמען, צו דעם צושלעפען מלוכה'שע און קאָלכאָזנע גוטס, וואָס ווערט אָפען געטון פאַר זייערע אויגען, שרייבט די צייטונג אויך צו דער אָפּשוואַכונג פון אינטער-נאַציאָנאַלער דערציהונג אין דער יודישער שול. די קינדער נעהמען איבער ביי די עלטערע דעם שעדליכען געדאַנק, אַז „אַ יודען טאָר מען נישט אַרויסגעבען" און, אַז ווי באַלד דאָס טוען „אייגע-נע" דאַרף מען שווייגען. דערפון בעהאַלט זיך אויך די אָפגעזונדערטקייט צווישען דער יודישער און נישט-יודישער שול.

די צייטונג פאָדערט, אַז די אינטערנאַציאָ-נאַלע דערציהונג זאָל מיט פולער קראַפט איבער געשטראַכען ווערען אין דער טאָג-טעגליכער שול-אַרבייט, אַז דאָס זאָל ווערען אַ בעשטאַנד - טייל פון דער דערציהונג.

אין אַן אַנדער אַרטיקעל בעקלאָגט זיך דער „עמעס" אויף דער אָפּשוואַכונג פון דער אַנטי-רעליגיעזער אַרבייט. „אַ ריינע קולטור און אַנטי-רעליגיעזע טועך, שרייבט די צייטונג — האַלטען אַ פּנים, אַז זיי האָבען שוין גענוג געשטורעמט די הימלישע באַסטיליעס, גענוג שוין מלחמה געהאַל-טען מיט גאָט און זיינע אינגעלע, און עס איז שוין צייט אָפּצושטעלען די אַטעאיסטישע, אַנטי-רעליגיעזע אַרבייט".

דער רעזולטאַט פון אַזאַ קוק אויף אַנטי-רעליגיעזער אַרבייט איז — ווערט ווייטער געזאָגט אין „עמעס", אַז די קלעריקאַלע עלעמענטען זע-נען לעצטענס געוואָרען זעהר טעטיג און געווויסע גרופּען, וואָס זענען פריהער געווען שטענדיגע אַרייב געהער אין קלוב, האָבען אָנגעהויבען געהען אין בית-מדרש. די צייטונג בעשטעטיגט עס מיט די קאָרעספּאָנדענצען, וואָס עס קומען אָן פון די ערטער.

אין פּאָלאָנע (וויניצער געגענד) זענען די קלויזען און בתי-מדרשים היי-יאָהר אָפּגערעמאָנ-טירט געוואָרען בעסער און שענער ווי די קלו-בען און קולטור-הייזער.

אין דניעפּראָפּעטראָווסק, איינער פון די גרעס-טע אינדוסטריעלע צענטערס אין אוקראַינע, האָט מען ימים-נוראים געדאַוונט דריי מנינים און פאַר קירצט די תפילות, כדי געבען אַ מעגליכקייט אַר-ביטער און אָנגעשטעלטע צו דאַוונען, ווען פאַר די איז בעקוועמער: פאַרטאָג, ביינאַכט אָדער אין אָוונד. חזנים האָט מען אויסגעשריבען די בער-סטע און געצאָהלט „אַמעריקאַנער פּרייזען": איין חזן דער קיעווער, האָט בעקומען, ווי עס שרייבט דער קאָרעספּאָנדענט, 15 טויזענד רובל פאַר ימים-נוראים. אַנדערע האָבען געפאָדערט בעצאָהלען אין אויסלענדישער וואַלוטע און אַ סביבה, און זיי האָבען בעקומען.

גרויסע מחלוקות איז אויסגעבראָכען אין סטאַ-ליננראַדער בית-מדרש צווישען די יונגע און אַל-טע, צוליב דער פראַגע וועגען חזן, וואָס איז געקו-מען צופליהען אויף אַעראָפּלאַן דעם ערשטען טאָג ראש-השנה. די עלטערע האָבען איהם נישט געוואָלט צולאָזען דערפאַר צום עמוד, נאָר די יונגערע האָ-בען געטענה'ט, אַז ווי באַלד ער איז געקומען צופליהען אויף אַ סאָוויעטישען אַעראָפּלאַן איז ער כשר, און דער, וואָס שטעלט זיך איהם אַנטקעגען, שטעלט זיך אַנטקעגען דעם סאָוויעטישען לופט-פלאָט און דאָס איז דאָך קאָנטר-רעוואָלוציע. דער דאָזיגער אַרגומענט האָט געווירקט און דער פלי-העַנדער" חזן האָט געדאַוונט.

עס ווערען געבראַכט נאָך פאַקטען, וואָס ציי-גען, צו וואָס די אָפּשוואַכונג פון דער אַנטי-רעלי-גיעזער אַרבייט ברענגט — דאָס דאַרף דינען אַלס סיגנאַל צו פערשטאַרקען די אַנטי-רעליגיעזע אַר-בייט, זאָגט די צייטונג.

וועלכע קינדער ווערן אַנגענומען אין דער מעדעם-סאַנאַטאָריע
אין מיעדזעשין (ביי וואַרשאַ)

די פּראָווינץ איז ווייניג בעקאַנט אין דעם, וועלכע קינדער ווערען יאָ און וועלכע קינ-דער ווערען נישט אָנגענומען אין מעדעם-סאַנאַ-טאָריע. עס טרעפט גאַנץ אָפט, אַז עלטערן פון פּראָווינץ קומען מיט זייערע קינדער גלייך קיין מיעדזעשין אין סאַנאַטאָריע אָהן מעדיצינישע ציינ-נישען און מוזען צוריקפאָהרען קיין וואַרשאַ און פערברענגען דאָרט טעג אויף צו בעקומען די נויטיגע מעדיצינישע צייגנישען און רענטגען דורכלייכטונגען, אָהן וועלכע די קינדער קאָנען נישט אָנגענומען ווערען אין דער סאַנאַטאָריע.

די מעדעם-סאַנאַטאָריע נעמט אָן קינדער שוואַכע, לונגען-בעדראָהטע, רעקאָנוואַלעסצענטען און אַנדערע, וועלכע זענען נישט אַנשטעקענדיג פאַר די אַרומיגע. אין סאַנאַטאָריע געפינען זיך אין אַ געוויסע צאָל אויך קינדער פאָלקאָם געזונטע, וועלכע ווערען אַהין געשיקט צוליב ריין דער-ציהערישע טעמים.

אַמבעסטען איז, אַז די עלטערן, וועלכע ווילען שיקען זייערע קינדער אין דער מעדעם-סאַנאַטאָריע, זאָלען זיך צו ערשט ווענדען אין ביוראָ פון דער סאַנאַטאָריע אין וואַרשע (Leszno 28 m. 17, tel. 11-94-04) נאָך גענויע אינפאָרמאַציעס און פערשפּאָרען זיך אויף אַזאַ-אופן צייט, געזונד און געלד.

דאָס פּרעכטיגסטע מייסטערווערק
פון דער פּראָדוקציע —
Sowkino - Moskwa
א. נ.
„שטורם"
ווי אויך די גרויסע ספּאָרט-פּאַראַדע אויפ'ן רויטען פּלאַץ אין מאָסקווע
קירצליך אין קינאָ-טעאַטער
„MIRAŻ"
11 ליסטאָפּאַד 16 (קאָנסטאַנטינער).

רעפּרעזענטאַנץ-טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי" 27 ציגעל-גאַס 27 טעל. 112-25.
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.
היינט, מיטוואָך, 9.30 אָוונט גרויסע הנחה- און פאָלקס-פאָרשטעלונג
אַלע בילעטען אין פּאַרטער — 1 זל.
3 שעה פרייד און הארציג געלעכטער!!
די גרעסטע סטאַרס פון דער יודישער ביהנע | סענסאַציע אויף סענסאַציע! — מ'זינגט ווי צוגעשמידט! מ'זינגט ווי עלעקטריזירט. משה ליפּמאַנ'ס ערשטע אויפ-פיהרונג די זעהר אויסגעצייכענטע טראַגי-קאָמעדיע | פּרעכטיג קאָנצערט-שפּיל
מאַז, מענש און פאַטער
אין 3 אַקטען פון סימאָן וואָלף, רעזשי: משה ליפּמאַן.
די פאָרשטעלונג איז ניי און אָריגינעל אין יעדער הינזיכט. דאָס איז נאָך אין לאָדז נישט געווען!
אַלע בילעטען אין פּאַרטער נאָר צו 1 זל.
דאָנערשטאָג, דעם 11-טען ד. ח. — גרויסע הנחה- און פאָלקס-פאָרשטעלונג
אַלע בילעטען אין פּאַרטער — 1 זל.
נאָר 1 מאָל! שלום אַש'ס ביהנע - מייסטערווערק דאָס וועלט-בעריהמטע שטיק
מאָטקע גנב
משה ליפּמאַן אַלס „מאָטקע גנב"
אַ נ אַ נ ס ! פרייטאָג, ד. 12-טען ערשטער פייערליכער אויפטריט
פון דער בעריהמטער קינסטלערין
אידאַ קאַמינסקאַ
אין דער סענסאַציאָנעלער שפּאַנענדער פּיעסע ——
אַ דאַנק פון קינדער
מיט'ן אָנטייל פון דער גאַנצער סטאַר-טרופּע, אַלע אין טריאומף-ראָלען.

● ר. איזראַעל ●

דער בערזען-סוחר
שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

8

— ענטשולדיגט מייבע הערען, האָט דער פּאָלי-צייאינספּעקטאָר געזאָגט, איך וואָלט דער ערשטער אַריינגעהען און אויספאָרשען דעם ענין. נאָר איך אַליין בין מיט אַריינגעגאַנגען מיט דעם פּאָליצייאינספּעקטאָר, ווייל איך האָב געהאַט עפּעס ווילכ-טיגעס אין דעם ענין איבערצוגעבען. איבעריגענס איז שוין געווען דער פּאָליציייאישער דאָקטאָר, וועלכער האָט בעטראַכט דעם טויטען קערפּער. נעבען איהם איז געשטאַנען אַ פּאָליציי-קאָמיסאַר, וועלכער האָט עפּעס איינגעשריבען אין זיין נאָטיץ-בוך. איך האָב אָנגעקוקט דעם טויטען קערפּער פון מיין פריינד רובין, זיין פּנים איז געווען אויסגעקרימט, זיינע ליפּען בלוי.

איך האָב זיך ווייטער אַרומגעקוקט אין דעם צימער און דערזעהען דעם קאַסטען, אין וועלכען ס'האָט זיך געפונען דער טויטער קערפּער, איך האָב אַזש אויסגעשריגען פאַר איבעראַשונג, אויפן דעק פון דעם קאַסטען איז געווען אויסגעמאָלט מיט גרינער פאַרב אַ זיצענדיגע קאַץ. ס'איז נישט גע-ווען קיין שום ספק, אַז דאָס איז דערזעלבער קאַס-טען, וועלכען איך האָב אַ נאַכט צופריהער געזעהען אין גאַראַזש פון רויטען הויז, בעת איך בין דאָרט געווען מיט דעם פּאָליציאַנט טאָם.

די פּאָליציי-בעאַמטע האָבען זיך אָנגעהויבען אַרומצוקוקען אין אַלע זייטען, באַלד האָט זיך אַר-רויסגעשטעלט, אַז ווען מ'האָט געעפענט דעם קאַס-טען מיט דעם טויטען קערפּער זענען פון דאָרטען אַרויסגעפאַלען עטליכע קלייניגקייטען, וועלכע דער ערמאָרדעטער האָט וואַהרשיינליך געהאַט ביי זיך און אויך אַ קליין פיגורל, וועלכעס האָט פאָרגע-שטעלט אַ קערפּער פון אַ פרוי און אַ קאָפּ פון אַ קאַץ.

דער פּאָליציי-דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט, אַז רובין איז דערשטיקט געוואָרען מיט 12 שעה צוריק.

איך האָב גלייך דערציילט דעם פּאָליציי-קאָמיסאַר, אַז איך האָב דעם קאַסטען געזעהען אין רויטען הויז.

— דאָס איז זעהר גוט, האָט דער קאָמיסאַר געזאָגט. מיר ווייסען לכל-הפּחות פון וואַנען דער קאַסטען איז אַרויסגעשיקט געוואָרען.

— צי מיינט איהר, האָט פּאָליציי-קאָמיסאַר האָב איך געפרעגט, אַז דער קאַסטען איז ספּעציעל געמאַכט געוואָרען, כדי אין איהם אַריינצולעגען דעם טויטען קערפּער?

— איך בין דערין איבערצייגט, די פאַרב פון קאַסטען ווייזט דערויף אָן און אויך די אויס-געמאָלטע גרינע קאַץ אויפ'ן דעק פונ'ם קאַסטען איז אויך נישט אָהן בעדייטונג.

די פּאָליציי האָט דאַן אָנגעהויבען נאָכצו-קאָנטראָלירען די טאַשען פון דעם ערמאָרדעטען, מ'האָט דאָרט געפונען זיין ז'יגער, אויפ'ן פינגער איז געווען אַ טייערער רינג און אין בוזעם-טאַש דער פּאָרטפעל מיט אַ גרעסערע סומע געלד, אַזוי אַז יעדער געדאַנק, אַז מ'האָט דאָ צו טון מיט אַ רויב-מאָרד איז לחלוטין אויסגעשלאָסען געוואָרען.

— אונזער ערשטע זאַך איצט איז אויסצופאָר-שען, וואָס רובין האָט געטון זייט ער איז נעכטען אין אָוונד אַרויס אין גאַס, האָט דער קאָמיסאַר געזאָגט, ביז צום מאָמענט ווען ער איז ערמאָרדעט געוואָרען, דאַן וועלען מיר מוזען געפינען דעם פוהרמאַן, וועלכער האָט געבראַכט דעם קאַסטען אין דער שיף-געזעלשאַפט אויף אָפּצוטראַנספּאָר-טירען קיין פּאַריז.

צוליב דעם, וואָס איך האָב געוואוסט וועגען דעם „רויטען הויז" און וועלכען כ'האָב אָנ'אָוונד פריהער געזעהען דעם זעלבען קאַסטען, איך וועל-כען מ'האָט איצט געפונען רובינס טויטען קערפּער, איז דער פּאָליציי-אינספּעקטאָר צוזאַמען מיט מיר קודם-כל אַוועקגעפאָהרען צו רובינען אין שטוב אַריין. מיר האָבען דאָרט געטראָפען רובינס פרוי, זי האָט זיך שוין געהאַט דערוואוסט וועגען דעם אומגליק, זי איז געזעסען אין פאַרצווייפלונג, ווען זי האָט מיך דערזעהען, איז אַרויסגעפאַלען מיר אויפ'ן האַלז, מיט אַ שרעקליך געוויין.

— זאָגט אַליין שמעון, וואָס פאַראַ אומגליק. דאָס האָט קיינמאָל נישט פּאַסירט זינט איך האָב מיין מאַן געקענט, אַז ער זאָל נישט אַהיימקומען ביינאַכט, איך האָב באַלד פאַרגעפיהלט, אַז עפּעס האָט געמוזט געשעהען און ערשט מיט אַ האַלבער שעה צוריק האָב איך בעקומען די שרעקליכע בשורה.

איך האָב זי געפּרובט טרייסטען אויף וויפיל דאָס איז געווען אין מייבע מעגליכקייטען.

דאָס ערשטע, וואָס דער פּאָליציי-אינספּעקטאָר האָט דאָ געטון, איז געווען דאָס, אַז ער האָט אַר-רויסגענומען פון טאַש דאָס קליינע פיגורל מיט'ן קערפּער פון אַ פרוי און אַ קאָפּ פון אַ קאַץ און עס געוויזען דער פרוי רובין.

— צי איז דאָס אייער'ס אַ געגענשטאַנד? האָט דער אינספּעקטאָר געפרעגט.

פרוי רובין האָט אָנגעקוקט דעם אַנטיק און האָט געזאָגט:

— ניין, דאָס איז נישט מייבס.

— צי האָט איהר דאָס נישט געזעהען ביי אייער מאַן?

— ניין, קיינמאָל נישט.

— ווען האָט איהר צום לעצטען מאָל געזעהען אייער מאַן?

— בעכטען האַלב זיבען אין אָוונד, ער האָט געזאָלט זיין אין זיין קלוב, צו וועלכען ס'געהער אויך שמעון מאַרקוס אין יאַקאָזיטש, זייבע בעסטע פריינד, און אויב ער וועט בעווייזען, האָט ער גע-זאָגט, וועט ער נאָך זיין אין יודישען טעאַטער, וועלכער שפּילט היינט אין לאָנדאָן. איך האָב אַליין פאַר איהם בעשטעלט אַ פּלאַץ.

— נאָר איין פּלאַץ? האָט דער אינספּעקטאָר געפרעגט.

— יאָ, איין פּלאַץ.

דער אינספּעקטאָר האָט אַ קוק געגעבען אויף מיר, אַזוי ווי ער וואָלט זיך געוואָלט איבערצייגען, צי איך דערינג עפּעס פון דעם אַלעמען אַרויס, פון די פראַגען, וועלכע ער האָט געשטעלט דער פרוי האָב איך בעקומען דעם איינדרוק, אַז ער איז חושד דעם אַנטייל פון אַ פרוי אין דעם גאַנ-צען ענין.

— צי האָט ה' רובין מיט גאָרנישט געגעבען צו פערשטעהען, אַז ער וועט ביינאַכט נישט אַהיימ-קומען? האָט דער אינספּעקטאָר אָנגעהויבען זיין ווייטערדיגע אויספאָרשונג.

— ניין, מיט גאָרנישט, דעריבער בין איך געווען שטאַרק בעאונרוהיגט, ווען ער האָט זעלבען זיך גאָרנישט געגעבען צו וויסען און אַפילו נישט טעלעפאָנירט.

— ענטשולדיגט פרוי רובין, ווען איך וועל איך פרעגען אַ דיסקרעטע פראַגע, דעם איינציגען דינסט, וועלכען איהר קענט נאָך לייסטען אייער ערמאָרדעטען מאַן איז דאָס, אַז איהר זאָלט צו העלפען, אַז דער מערדער זאָל ווי אַמשנעלסטען געכאַפּט ווערען, זאָגט מיר, צי ווייסט איהר נישט, אדער האָט איהר נישט עפּעס בעמערקט אַז אייער מאַן זאָל זיך האָבען מיט אימיצען אינטערע-סירט אין דעם יודישען טעאַטער?

פרוי רובין האָט זיך אַביסעל פערלוירען, זעהט אויס, אַז ס'איז איהר געווען זעהר אונגענעהם צו זאָגען דאָס, וואָס זי האָט געוואָלט, ס'האָט גע-דויערט עטליכע סעקונדען און דאַן האָט זי גע-זאָגט:

— מיר דוכט זיך, אַז אין דעם טעאַטער טרעט אַרויס אַ פרוי, וועלכע...

— ווייטער, ווייטער פרוי רובין, האָט דער אינספּעקטאָר צוגעזאָגט.

— מיט וועלכער ס'האָט זיך אינטערעסירט מיין מאַן, איך קאָן אָבער נישט איהר נאָמען און איך ווייס בכלל גאָרנישט וועגען איהר.

— צי האָט אייער מאַן נישט געהאַט עפּעס אַנ'אַוואַנטורע אין דער לעצטער צייט?

— איך אַליין ווייס נישט וועגען דעם, מ'-האָט מיר נאָר צוגעטראָגען פערשידענע פּליאָט-קעס, און וועלכע איך האָב אָבער נישט געגלויבט, מ'האָט מיר געזאָגט.....

— אַז וואָס?

— איך קען איצט וועגען דעם נישט רעדען, דער אינספּעקטאָר האָט אַ קוק געגעבען אויף איהר און דאַן אויף מיר און אין אויגענבליק האָט ער פערשטאַנען, אַז די פרוי רובין האָט נישט גע-וואָלט רעדען, ווייל איך בין דאָ אין שטוב, איך האָב געהאַט צו איהר גרויסע תרעומות, הלמאי, זי פערשעהמט מיך, איך בין דאָך געווען איהרס און איהר מאַנס בעסטער פריינד, אַ שטענדיגער איינגעהער.

— פאַר דער אויספאָרשונג וואָלט גלייכער געווען, אַז איהר זאָלט דאָס זאָגען.

— איך וועל עס זאָגען, האָט זי איצט אָפען ערקלערט, אָבער ווען ה' מאַרקוס וועט דאָ נישט הערען.

(פאָרטזעצונג קומט)

א מעשה מיט א בעטלער

וואס איז געווארען אגביר און אויסגענארט א גט ביי זיין ווייב — זיין אָרימער, פערצווייפעלטער פרוי אין ירושלים

אין דעם קוואַרטאַל „בית ישראל“, וועלכער איז געבויט באַרג אַראָפּ און אַרויף לעבען מאה שערים, ירושלים, האָט מיט יאהרען צוריק, נאָך פאַר דער וועלט־מלחמה געלעבט אַ קליינע יודישע פאַמיליע: אַ פאָטער, א מוטער, צוויי קליינע יונגלעך און אַ טאָכטער.

דער פאָטער פון דער פאַמיליע איז געווען אַ הימישער ייד, אַ בטלן, אַ שטיקעל למדן. קיין שום פּראָפעסיע האָט ער נישט געהאַט.

צייט איז דערווייל געגאַנגען. דאָס ביסעל גדן, וואָס ער האָט גענומען — איז אויפגעגעסען געוואָרען, קינדערלעך זענען צוגעקומען, — פון וואַנען וועט ער נעמען אויף מפרנס צו זיין זיין פאַמיליע? האָט ער געוואָלט ווערען א סוחר, — איז איהם נישט געגאַנגען, דאָס גליק האָט זיך אָפּגעטון פון איהם.

זיינע קרובים און בעקאַנטע און איהרע קרובים, האָבען פאַראיבעל געהאַט.

— סטייטש, יאַנקעל, ביזט א וואוילער יונגערמאַן, א וואוילקענער, אַ געראַטענער, אָבער פרנסה! וואָס וועט זיין מיט פרנסה? זי קאָנסט האַלטען א שטוב און אויפציהען קינדער, אַז דו קאָנסט זיך צו גאָרנישט נישט נעהמען?

ווען זיינע און איהרע קרובים פלעגען זיך צונויפקומען צו איהם אין זיין אָרים שטיבעל און רעדען וועגען תכלית, וועגען פרנסה, וועגען דעם, וואָס ער זאָל ווערען, האָט עס איהם טיף־טיף געקרענקט, כאָטש ער האָט פערשטאַנען, אַז זיי האָבען רעכט. ער האָט פערשטאַנען מיט'ן שכל און מיט'ן האַרצן, אַז ס'איז טאַקע קיין תכלית נישט צו זיצען אַזוי. אָהן אַ גראָשען ביי דער נשמה, קינדער קומען, מען דאַרף זיי אויפציהען, און די פרוי...

אַך, ווי איהם האָט באַנג געטון אויף די פאַר גראָשען גדן, וואָס ער האָט זיך דערלויבט אויפצועסען!

ווי האָב איך דאָס געוואָגט צו נעמען פרעמד געלד און דאָס צעטאַכלעווען?“ פלעגט ער זיך אָפּעסען דאָס האַרץ. טאַקע אמת, ער אליין האָט נישט אויפגעגעסען דאָס געלד. ער האָט בלויז טועם געווען, דאָס איבעריגע איז אַריין אין ווייב מיט די קינדער... אָבער דאָך... דאָך הייסט עס, אַז ער האָט דאָס אויפגעגעסען, און דאָס האָט איהם געקרענקט ביז גאָר.

ווען יאַנקעל האָט שוין מעהר נישט געקענט אויסהאַלטען די גרילאַטע אין שטוב — פלעגט ער אַוועק אין גאַס אַריין, ערגעץ וואו אויפזוכען שלום'ען, דעם צעטעל־פערקויפער, און זיך זעצען לעבען איהם און — שווייגען. שלום האָט געוואוסט, וואָס עס קוועטשט יאַנקעל'ן. ער האָט געוואוסט, אַז יאַנקעל ליידט געבראָכענע צרות פון זיין ווייב, פון זיינע קרובים און בעקאַנטע פון איהרע קרובים.

איין איינמאָל, ווען יאַנקעל איז אַזוי געזעסען ביי איהם און עקשנות'דיג געשוויגען און געטראַכט זיינס, רופט זיך אָפּ צו איהם שלום:

— הער נאָר צו, יאַנקעל, וואָס וועט זיין דער סוף פון אָט דעם אַלעם? וואָס איז דער תכלית פון אָט דעם אַלעם? איך מיין נישט, חלילה, דיך צו דערגעהען די יאָהרען. איך מיין... צו וואָס פאַר א סאָרט פרנסה וואָלסטו געוואָלט געניוגט?

— איך דער דאָס צוליב דעם וויל איך האָב אַ פּלאַן פאַר דיר, מיר דוכט, אַז עס וועט זיך פאַסען צו דעם, אַז דאָס וועט דיר זיין צום האַרצען... אפשר וועסטו אַרויספאָהרען אויף דער וועלט, וועסטו זעהען, ווי מענשען לעבען.

יאַנקעלס פרוי איז נישט מסכים.

— וואָס, אַנ'עגונה וועסטו מיך לאָזען, זעה איך צו מיינע יונגע יתומים'לעך... און עס איז אַוועק אַ סדרה ווייבען און קלאָגען, כאָטש אַנטלויף פון שטוב.

נישט לאַנג האָט געדויערט יאַנקעלס קלויבען זיך אין וועג אַריין: דער טלית און תפילין, אַ פאָר העמדער, די שבתדיגע קאַפּאָטע — און יאַנקעל איז שוין אויסגעשטאַט פאַר דער נסיעה קיין זיד־אַפריקע.

(בריף פון ארץ־ישראל)

שווער איז געווען דאָס געזעגענען זיך, — אָבער אויך דאָס איז מען איבערגעקומען, און יאַנקעל קאַטשעט זיך שוין אויף דער דעק פון אַנ'אַלטער פראַכט־שיף, וועלכע האָט זיך מאַנאַטען לאַנג געשלאָפּט קיין קייפּטאָון.

מאַנאַטען זענען געלאָפען נאָך מאַנאַטען און האָבען געוועבט יאָהרען. זעהר ווייניג האָט יאַנקעל געשריבען צו זיין ווייב און קינדער און נאָך ווייניגער געלד האָט ער געשיקט. ווען נישט ווען, אונטער אַ יום־טוב איז געקומען אַנ'אָנגעשטעלטער פון אַ באַנק און האָט געזאָגט דער ווייב, אַז עס איז פערטיג פאַר איהר געלד, און יעדעס מאָל איז זי געלאָפען אין באַנק אַריין מיט דעם טרויער, אַז אָט, עבדליך, איז איהר אָנגעקומען דאָס, אויף וואָס זי האָט אַזוי פיל צייט געוואַרט, אָבער שטענדיג איז זי געקומען פון באַנק אַנ'ענטוישטע, אַ פערביטערטע, — בלויז עטליכע גראָשענס.

שלעכט איז, ווייזט אויס, געגאַנגען יאַנקלען אויף יענער זייט ים. דאָס, וואָס זי האָט שטענדיג געטענה'ט: אַ לא יצלח, א טויגעניכטס!

די וועלט־מלחמה איז געקומען — איז יאַנקעל איבעראַנצען בעלם געוואָרען און קיינער האָט נישט געוואוסט וואוהין זיין געבליבען איז אַהינגעקומען.

שווערע יאָהרען, יאָהרען פון בויט און הונגער זענען געקומען פאַר זיין משפחה, יאָהרען פון קראַנקהייטען, פון ליידען אָהן א שיעור. פערביטערט איז די פרוי געוואָרען, און פערעלטערט, און אויסגעטריקנט, און אַ שנאה האָט זי געטראָגען צו יאַנקלען: געלאָזט זי א ווייסע עגונה אויפ'ן יאַסער מיט דריי קליינע יתומים'לעך...

איהרע קרובים האָבען איהר אַביסעל אַרויסגעהאָלפען: זיי האָבען ערגיץ וואו געליהען א פאָר פונט און זי האָט זיך געשטעלט האַנדלען אין מאה שערים. קיין גבירטע איז זי טאַקע נישט געוואָרען, אָבער אויף ברויט פאַר זיך און איהרע קינדער האָט זי שטענדיג געהאַט.

איבערהויפּט האָט מען אין שטוב כמעט קיינמאָל נישט גערעדט וועגען טאַטען. דערפאַר אָבער, אַז עס איז געקומען א שבת אָדער א יום־טוב און דער עלטערער יונגעל האָט געמאַכט קידוש, — האָט די מוטער ביטערע טרעהרען פערגאָסען און געשאָלטען דעם אומגעטריַען מיט קללות פון דער תוכחה. די טאָכטער האָט אונטערגעהאַלטען די מוטער, אָבער די יונגלעך האָבען געטראַכט, אַז דער טאַטע זייערער, ווען זיי געדענקען אפילו נישט, איז דאָך נישט אַזוי שולדיג, ווי די מאַמע זאָגט, אַז עפּעס האָט געמוזט מיט איהם פּאַסירען.

פערלויפט זיך אַ מעשה און אין אַ שעהנעם מיטוואָך, ווען די גאַנצע פאַמיליע איז געזעסען ביים מאָלצייט האָט עמיצער אָנגעקלאַפּט אין טיר, און עס קומט אַריין אַנ'עלטערער מענש, אָנגעטון אָרים, ווי די יודען פון מאה שערים, אָבער דער אויסזעהן זיינער איז דאָך נישט פון קיין מאה־שערים'דיגער יודען: ער איז, לא עליכם, געגאָלט־נישט־געגאָלט, די פאות זענען קיין פאות נישט און בכלל נישט פון אונזערע מענשען.

אָפּגעשטאַמעלט „גוטען טאָג“ איז דער עלטערער ייד געבליבען שטעהן אין פערלעגענהייט, נישט געוואוסט וואָס צו זאָגען, נישט געקאָנט רעדען, נאָר זשעדנע געקוקט אויף דער משפחה, זי ממש מיט די אויגען געגעסען.

— אַ קלאָג צו מיינע יאָהרען! יאַנקעל! — האָט די מוטער היסטעריש אויסגעשריען און כמעט ווי געפאַלען אין חלשות. וואו ביזטו געווען די גאַנצע צייט, די מערדער דו?! פאַרוואָס האָסטו אונז פערלאָזט, דו אויסוואורף דו?!

די טאָכטער האָט זיך אַ לאָז געטון צו דער מוטער, איהר מינטערען און די זיהן זענען צוגעקומען צום יודען: שלום־עליכם, טאַטע, וואו ביזטו געקומען? וואָס מאַכסטו?

די מוטער האָט זיך אַביסעל בערוהיגט. האָט זי זיך ערשט רעכט גענומען צו זיינע ביינער: וואָס האָט ער געהאַט צו איהר און צו איהרע יאָהרען, פאַרוואָס האָט ער זי עגונה'לין געמאַכט, פאַר אָס און פאַרוואָס... איהרע טענות זענען געווען געגרעכטע און דער יודעלע אַנ'עכטער, נישט קיין געמאַכטער. אָבער אייגם, — א סוף: מעהר וויל זי איהם נישט קענען, מעהר וויל זי פון איהם נישט וויסען. און וואָס וועט זיין דער תכלית? ווירער לעבען אַזאַ לעבען, נישט האָבען קיין פרנסה, זיין פערוואָגעלט... בעסער נישט, מען דאַרף אינגאַנצען נישט...

די קינדער האָבען זיך צוגעהערט צו דער מוטער'ס ריד, נישט געזאָגט קיין וואָרט אַרויסצורעדען, נישט דערלויבט זיך א וואָרט אַריינצושטעלען, — האָט זיך דער קאַמף געפיהרט צווישען די עלטערן.

— ער איז נישט אַזוי שולדיג... ער איז פערפינסטערט און פערשוואַרצט געוואָרען, וואו געוועלטיגט נישט געטאָגט, געקלאַפּט אין פרעמדע טירען, נדבות געבעטען... נישט קיין זיס לעבען... דערנאָך איז ער פון זיד־אַפריקע פערוואָגעלט געוואָרען קיין אויסטראַליע... די מלחמה איז געקומען... און אויב זי פערלאַנגט אַזוי שטאַרק, קאָן ער זי בעפרייען...

און אַזוי איז טאַקע געבליבען: זיי וועלען אַריינגעהען צום רב בעהמען אַ גט. די זיהן האָבען זיך ענדליך אַריינגעמישט, געפּרובט ווירקען אויף דער מוטער:

— וואָס פאַר א פנים וועט דאָס האָבען? אויף די עלטערע יאָהרען זיך גט'ן... און וואָס וועט איהר שוין אַרויסקומען. איך פרנסה; זיי פערדינען, ברוך־השם, וויפיל זיי וועלען האָבען וועלען זיי זיך טיילען, און שלום־בית...

די טאָכטער האָט געהאַלטען מיט דער מוטער.

— גענוג האָט ער איהר פערפינסטערט די יאָהרען. עס איז מעהר נישט ווי רעכט, זי זאָל אָנהויבען צו לעבען ווי מענשען לעבען. ער איז שטענדיג געווען א בעטלער און איז געבליבען א בעטלער.

קיין איבעריגע שוועריגקייטען האָבען זיי ביים דעם רב נישט געהאַט — און דער פאָטער פון די דערוואַקסענע קינדער דאָס אָפּגעגט די מוטער כדת וכדין. אָפּגעג'גט — און איז בעלם געוואָרען. א פאָר טעג זענען אַריבער, קומט צו זיי אין הויז א שליח פון דעם „קינג דייוויד האָטעל“ אין ירושלים און לאָזט וויסען די זיהן, אַז אַנ'עלטערער מענש, וואָס שטעהט איין אין דעם האָטעל, וואָלט זיי געוואָלט זעהן. די זיהן האָבען זיך אַפילו געחידושט, וועד איז דאָס דער ייד פון דעם קינג דייוויד האָטעל, וואָס וויל זיי זעהען, — דאָך זענען זיי אַוועק אַהין.

זיי זענען איבעראַשט געוואָרען פון דער רייכער אויסשטאַטונג פון דעם האָטעל, פון די טעפּיכער און געשניצטע געזימסען, פון די פיין־אויסגעמאָלטע סופיטען, פון דעם רייכטום אין דעם האָטעל, אָבער נאָך מעהר איבעראַשט זענען זיי געוואָרען, ווען צו זיי איז צוגעקומען זייער פאָטער, אַנ'אויסגעגאָלטער, אַנ'אויסגעוואַשענער, א פיין־געקליידעטער ייד, די צוויי זיהן זיינע, וואָס האָבען זיך אַנגענומען פאַר איהם אין זיין קאַמף מיט דער מוטער, האָט ער דערציילט זיין געשיכטע:

ער האָט קיינמאָל קיין האָניג נישט געלעקט אין זיינע יונגע יאָהרען, און אוודאי נישט, ווען ער איז אַוועק אלס א משולח קיין זיד־אַפריקע... ביטער און פינסטער איז געווען אַרומצוגעהען איבער די הייזער... אויסציהען די האַנד און — אַרויסגעוואָרפען צו ווערען... ער איז פון דאָרט אַוועק קיין אויסטראַליע. דאָרט איז אָבער נאָך ערגער געווען... דערווייל איז געקומען די מלחמה, עס איז איבערגעריסען געוואָרען יעדע פערבינדונג מיט ארץ ישראל. איבערראַשט האָט זיך איהם צופעליג געטראָפען אַ שטיקעל געשעפט און ער האָט מצליח געווען. אינמיטען איז ער קראַנק געוואָרען, ווידער נישט געקאָנט קומען אין בעריהרונג מיט זיין משפחה... איצט איז ער רייך, ער איז געקומען צו זיך אַהיים אָרים געקליידעט, כדי צו זעהען, וואָס פאַר אַ קבלת־פנים מען וועט איהם געבען, ווען ער וועט קומען אַהיים אַנ'אָרימאַן. ער האָט דאָס שוין געזעהען... אָבער זיי, די זיהן, האָבען איהם גוט אויפגענומען; איז אויב זיי ווילען, זאָלען זיי פאָהרען מיט איהם, דער מוטער מיט דער טאָכטער וועט ער געבען אויף צום לעבען... מעהר ווי זיי בריידע פערדינען... זאָלען זיי זיך איבערקלערען...

די מוטער איז ממש משוגע געוואָרען, משוגע און צעווילדעוועט, ווען זי האָט זיך דערוואוסט פון דער געשיכטע.

— אַזוי גאָר! ער האָט איהר געוואָלט אָפּנאַרען, אַרויסקריגען פון איהר א גט, בעפרייען זיך פון איהר...

גאָר אין האָטעל אַריין איז זי געקומען מיט גאָר אַנ'אַנדער אויסרייד:

— זי האָט גאָרנישט געמיינט אַזוי, אַז זי איז געווען אַזוי צוברָאכען און אַזוי צוזוועהטאָגט... און פאַרוואָס האָט ער זי אָפּגענאַרט...

אָבער דער מאַן האָט זי אַפילו נישט אויפגענומען: גט'גט איז פערפאַלען...

ער איז אַוועק פון ארץ ישראל און די צוויי זיהן מיט איהם.

ס. באַזילאַנסקי.

ראַדיאָ־ווינקעל

פּלעביסציט פון פּוילישען ראַדיאָ

(10 פראַגען פאַר'ן ראַדיאָ־הערער)

ווי בעוואוסט איז ביים פּוילישען ראַדיאָ פאַרהאַן אַ ספּעציעלע „סטודיום־ביוראָ“ זיין אויפגאַבע בעשטייט אין בעקענען זיך מיט די פערלאַנגען און וואונשען פון די ראַדיאָ־הערער.

פערשטעהט זיך, אַז דאָס „סטודיום־ביוראָ“ ביים פּוילישען ראַדיאָ וועט נאָר דעמאָלט קאָנען ערפילען ווי געהעריג זיין אויפגאַבע, ווען עס וועט זיין אין קאָנטאַקט מיט די ראַדיאָ־הערער.

כדי צו זיין גענוי אינפאָרמירט וועגען די מיינונגען פון די ראַדיאָ־הערערס בנוגע די פּראָגראַמען און פּראָבלעמען וואָס ווערען אין זיי בעריהרט, אָרדענט איין דאָס „סטודיום־ביוראָ“ אַ פּלעביסציט פאַר די ראַדיאָ־הערערס מיט דער בעטע אַרויסצוזאָגען זיך אין פאָלגענדע פראַגען:

צי דאַרף מען אין די ראַדיאָ־פּראָגראַמען בעריהרען אַזעלכע פּראָבלעמען ווי למשל: ערפאָלג אָדער שלעכטער גורל אין אונזער אַלטעגליכען לעבען? עס איז זעהר אַ ברייטע טעמע, וואָס נעהמט אַרום פיל פראַגען, אויף וועלכע מירשטויסען זיך אָן אין לעבען.

און אפשר וועט גאָר פאַרן ראַדיאָ־הערער אינטערעסאַנט זיין דאָס פּראָבלעם פון פּראַקטישער לעבענס־פילאָזאָפיע?

אין אַ ריי שמועסען און פאָרלעזונגען זאָל אָנגעוויזען ווערען ווי אַזוי אָנצונעהמען אַ ריכטיגע שטעלונג, בעת וועלכער מען דערגרייכט די אינערליכע רוה און גלויבען אין אייגענע כוחות.

איצט געהט אַ קאַפּיטעל פאַר פרויען.

עס האַנדעלט זיך וועגען אַ רייה פון אויפּדרייצעס וואָס דאַרפען פעראינטערעסירען הויפּטזעכליך פרויען, ווי למשל: די קולטור פונ'ם טאָג־טעגליכען לעבען, וועגען שפּאָרזאַמער הויז־ווירטשאַפט אויפציהונג פאַר יונגע מוטערס, היגיענע, געזעלשאַפטליכע אַרבייט ביי פרויען, זייער רעכט א.א.וו.

וועלכע פון די ראַדיאָ־הערערס אינטערעסירט זיך ספּעציעל מיט געזעלשאַפטליכע פּראָבלעמען?

די יעניגע וועלכע האָבען אַנ'אינטערעס אויסצוהערען שמועסען וועגען טעכניק און באַטאַר־ווירטשאַפט, זאָלען זיך אויך אָפּרופען.

די זעקסטע טעמע וואָלט געווען געווידמעט דער פּראַקטישער מעדיצין און היגיענע. יעדער פון אונז איז פון צייט צו צייט נישט געזונד, צי דאַרף דער ראַדיאָ רעדען וועגען פּראַקטישער מעדיצין?

פיל פון אונז האָבען ליב און אינטערעסירען זיך מיטן לעבען פון חיות?

איצט עפּעס אַנדערש. פיל ראַדיאָ־הערערס פאָדערן מען זאָל אין ראַדיאָ האַלטען פאָרלעזונגען וועגען לאַנדקענטניש. אַנדערע ווידער פאָדערן זאָס מעהר פאָרלעזונגען אויף היסטאָרישע טעמעס.

אויפ'ן 10־טען אָרט געהט די פראַגע פון דער פראַנצויזישער און דייטשער שפּראַך. וועלכע פון די ראַדיאָ־הערערס וויל געניסען פון די דאָזיגע ראַדיאָ־לעקציעס וועט געבעטען די רובריק „לעקציעס“ אָנצושטעלען אויפן ערשטען אָרט פון ענטפער, וועלכען ער וועט אָפּשיקען צום פּוילישען ראַדיאָ.

די אויבענדערמאָנטע צעהן טעמעס ווערט געבעטען אָנצוגעבען אין דער רייה, לויט דעם אינטערעס, וואָס זיי רופען אַרויס ביי יעדען ראַדיאָ־הערער בעזונדער, די ענטפערס דאַרף מען אָפּשיקען אויפן אַדרעס פון פּוילישען ראַדיאָ, וואַרשע קרעדיטאָוואַ 1.

נאָטיצען פון א ראַדיאָ־אַמאַטאָר

וואָס קאָן געשעהן מיט מיין ראַדיאָ־אַפּאַראַט אין פאַל...

...איך הער אָהן „ערד“? גאָרנישט. ביי די בעטעריע־אַפּאַראַטען (וואָס זענען פעראייניגט מיט דער עלעקטרישער נעץ) קאָן זיך צוליב דעם הערען אַ נעבען־געריוש.

... איך האָב פערגעסען אויסצושליסען אויף ביינאַכט דעם שטראָם? — גאָרנישט. אָבער די רעכנונג פאַרן עלעקטרישען שטראָם וועט זיין אַ גרעסערע.

...די לאָמפּען זענען אַריינגעשטעלט נישט לויט דער רייה? — ס'איז גאָרנישט, מען הערט גאָר פיל ערגער ווי פריהער. אין דאָס אַליין זאָגט אונז שוין וועלכע לאָמפּ איז די ריכטיגסטע אויף איהר פּלאַץ.

...איך האָב פערטוישט די אַנטענע און „ערד“?

— גאָרנישט. אָפטמאָל הערט מען אַזוי אַרום נאָך בעסער.

...דער ראַדיאָ־אַפּאַראַט פאַלט אַראָפּ אויף דער ערד? — געוועהנליך געשעהט גאָרנישט. די לאָמפּען האַלטען אויס דעם זעץ, און אין ערגסטען פאַל קאָן צוברעכען ווערען אַ שרייפעל, וואָס עס איז לייכט צו פערטוישען מיט אַ צווייטס.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 201־93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער־שוואַכע־בעהאַנדלונג.
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ־אַנאַליזען
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—8 אָוועגד.

DR. DED. H. LUBICZ
פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141־32
עמפּפאַנגס־שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 אָוועגד
און יו"ט 9—1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע־זאַל.

ראַטעוועט אייער געזונט
קראַנקע אויף רופּטורען (ברוך־קראַנקהייטען)
ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל־גומי־באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע
העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס
פון אַלע מינים ברוך־קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע
און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאָס אַראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך־באַנדאַזשען.
אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל־גאָרסעטען אויף ביינער־שווינדזוכט און אַלע אַנדערע פעהלערן אָרטאָפּעדישע הייל־אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

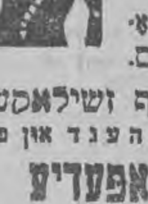

פּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס־מאָדעלען, אויף זשילאַסעס.
— גומי־זאָקן לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס

ספּעציעלער אנשטאַלט פאַר הייל־אָרטאָפּעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ
אויס לעמבערג
לאָדז, פּיאָטרקאָווסקאַ 9 (אַלגינסקע
(פּראָנט פּאַרטער), טעל. 177־09 נאָהנט פון לאָדזער פאַבריקס־באַהנהויף
בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איז אומבעדינגט נויטיג.
צאָהלרייכע דאַנקזאַגונגען און דאַנק־בריף.
(אין זגערזש אויף טלאָמאַצקאַ № 2 און № 4 איינענע הייזער)

פון רעווי-טעאטער „אלהאמברא"

מיט גרויס ערפאלג ווערט געגעבען די פרעכטיגע רעווי א. נ. „מיר וועהלען אויס א מיסס אלהאמברא" אין דער רעוויע בעטייליגען זיך די בעסטע ארטיסטישע קרעפטען ווי: מארקעוויטשובנא, בייער, באטשקאווסקי, ארדענסקי, דארסקי און א באלעט.

פון פוילישען טעאטער

היינט ווערט אין שטאטישען פוילישען טעאטער געשפילט די ערפאלגרייכע קאמעדיע „בעזיגט דעם קריזיס".

Dr. Z. Henrykowski

ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוועכע

האט זיך איבערגעצויגען אויף פיעטריקאווער 86

טעל. 143-63

נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אוונט.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע זאל.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

ראדיא-פראגראם

מיטוואך, דעם 10. אקטאבער 1934

6,45 פריהמארגען-אוידיציע, 6,48 פליטען, 6,52 גימנאסטיק, 7,07 פליטען, 7,50 רעקלאמע-קאנצערט, 11,57 צייט - סיגנאל, 12,03 ידיעות, 12,05 פרעסע - איבערזיכט, 12,10 דזשאז - מוזיק, 1,00 ידיעות פון טאג, 1,05 פליטען, 3,30 עקספארט = ידיעות, 3,35 בערזע, 3,45 טעאטער = פראגמענט, 4,00 קלאנג - צייטונג נומ. 2, 5.00 פירעל = רעציטאל, 5,25 א שמועס פאר פרויען, 5.35 פליטען, 5,50 ספארט - ראטגעבער, 6,00 פליטען, 6,10 רעפערטואר פון די טעאטערען, 6,15 קאנצערט פון קאטאוויץ, 7,00 20 מינוט מוזיק פון אלטע מייסטערס, 7.20 אקטועלער שמועס, 7,30 קאנצערט, 7,50 ספארט-ידיעות, 8,00 פליטען, 8,45 אוועגד-ידיעות, 9,00 שאפען-קאנצערט, 9,30 פליטען, 10,00 רעקלאמע-קאנצערט, 10,15 טאנץ-מוזיק, 11,00 ידיעות, קאמוניקאטען, 11,05 טאנץ-מוזיק.

„ארץ-ישראל אין דער נאהנטער מזרח"

עס איז ערשינען דער נומער 9 פון דער עקאנאמיש-ווירטשאפטליכער מאנאט-שריפט „ארץ ישראל און דער נאהנטער מזרח", ארגאן פון דער פויליש=ארץ-ישראל'דיגער האנדעלס-קאמער. מיט א רייכען אינהאלט און מיט פאלגענדע ארטיקלען: ל. לעוויטע — דער פראבלעם פון א לעגיסלאטיוו-ראט אין ארץ-ישראל, ח. ווילעלס — די ציטרוס-אינדוסטרי אין ארץ-ישראל, בעריכט פון מזרח-יריד-קאמיטעט פארן יאהר 1934, די ארץ-ישראל'דיגע בוי-אינוועסטיציעס אין יאהר 1933, ט. ג. טולוך — דער ים-המלח, די נאטוראליזירונג פון אימיגראנטען אין ארץ-ישראל, די אימיגראציע קיין ארץ-ישראל אין דער ערשטער העלפט פון יאהר 1934, ד. בראמבערגער — די פראדוקציע פון העגדשקעס אין ארץ-ישראל, ב. ד. לעווין — נייע קאלאניזאציאנס-געביטען, פ. וו. — פרעסע-איבערזיכט, קאמוניקאטען פון דער פויליש-ארץ-ישראל'דיגער האנדעלס-קאמער.

דער נומער ענטהאלט אויך א רייכע כראניק, וועלכע נעהמט ארום ארץ-ישראל, טראנסיארדאניען, סיריען, עגיפטען, איראק, טערקיי, פערסיען און ציפר, און איז פערזעהען מיט סטאטיסטישע טאבעלען וועגען האנדעל פון פוילען מיטן נאהנטען מזרח, וועגען אויסען-האנדעל פון ארץ-ישראל א. ד. גל.

מעלדונג

העברעאישע אוועגד-קורסען ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

היינט הויבען זיך אן די לעקציעס פון דער אנפאנגער-גרופע. די לעקציעס פון די אוואנסירטע גרופען, ווי אויך די נאכמיטאג קורסען פאר שילער הויבען זיך אן אנפאנג צווייטע וואך. ווייטערע איינשרייבונגען נעמט אן דער סעקרעטאריאט פון די קורסען (שרודמייסקא 29) טעגליך פון 8—10 אוונט.

DR.

L. Czarnożył

וואוינט יעצט אויף

62 פיעטריקאווער 62

נעהמט אן פון 9.30 ביז 10.30 פארמיטאג און פון 4—6 נאכמ.

ספעצ. האריץ-קראנקהייטען

קראנג-קינא

CAPITOL

זאוואדזקא 16

הילנט פרעמיערע! אין טריומף-מארש איבער אלע וועלט-עקראנען, האט געפאנגען די הערצער און געדאנקען פון די צושויער די אונפארגלייכליכע און העורליכע

LILJANA HARVEY אין פאקס-מייסטערווערק פון דער נייעסטער פראדוקציע א. ג.

„די פרעהליכע שושנה"

מיט'ן אנמייל פון דער בעריהמטער מאריאנעטען-טרופע פון „Teatro Dei Picoli" און דער מענער-ראל **Gene Raymond**

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע פוילישער נצחון אין די פערמעסטונגען וועגען בעכער פון גארדאן-בענעט און פאקס-אקטואליטעטען.

פרייזען פון די פלעצער אויפן 1 סעאנס און אויף די פריהמארגען-פארשטעלונגען פון 54 גר. אנהויב אין געוו. טעג. 4.30 נאכמ. שבת און זונטאג 12.30 בייטאג.

אלע ארט גארדינעז

ווי אויך פערשידענע קאפעז און טישדעקעז, בעקומט מען אמביליגסטען און צו קאנקורענץ-פרייזען, נאר אין דער לאנגיעהריגער פירמע

L. Elbaum

26 NOWOMIEJSKA 26

פראנט 1-טער שטאק.

קומט און איבערצייגט אייך!

Dr. med.

Szreiber

כירורג

צוריקגעקעהרט

9 Narutowicza 9

tel. 122 95.

נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8^{30} אוונט.

דאס אנאליטיש=באקטעריאלאגישע לאבאראטאריום פון מעדיצין. אנאליזען

„היגיענא"

גדאנסקא 31a, טעל. 192-64

נעמט אן אלערארט אנאליזען צו לעטשניצע פרייזן. אויס'ן ארט א פיזיקאליש-טעראפישער קאבינעט.

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1^{30}—2^{30} מיטאג און פון 7—9 אוונט.

זונטאג פון 10—1 בייטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן!

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

Dr.

Wajnberg

ספעצ. פון לונגע, הארץ און סקלעראז-קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

Dr. med.

Leon Familier

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען אויף

6. שערפיעז 37 (בענעדיקטא)

נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

Dr. med. **Niewiażski**

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9 - 1 פארמיטאג.

בעזונדערער ווארטע - זאל פאר פרויען.

Dr.

S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער = שוועכע

וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

Dr. L. FALK

ספעצ. ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען

Nawrot 7, tel. 128-07.

עמפפאנגט פון 10—12 און פון 5—7 נ"מ

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט, זונטאג פון 11—2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

קליינע אנאנסען

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

פערשידענעס

ס'ווערט געזוכט אנ'איינזאמע פרוי, וואס האט נישט וואו צו זיין, קען בעקומען אנ'ארט צו עסען און צו שלאפען פאר א ביליגען פרייז, ביי קאלינסקי, פאלעשיע, סעליקסא פערלא 7, וו. 22.

זונטאג האב איך פערלוירען א ביכעל מיט פערשידענע צעטלען, וועלכע האבען פאר קיינעם קיין שום ווערט נישט. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אבצוברענגען צו קירשענבוים, גלובנא 62 געגען בעלוינונג.

Zapewnisz sobie przyszłość w Palestynie, w kraju, zdobywszy zawód: elektromontera, kreślarza, betoniarza. Udziela wykwalifikowany inżynier. Dzwonić 201-36.

Primeros

השבת אבדה. ס'איז פערלוירען געווארען א וועקסעל אויף 100 זל. צאהלבאר נישט אין לאדז, דעם 19/X ד. י. 1-טער זשיראנט ש. דיזענהויז, 2-טער זשיראנט טויבע מארגענשטערן, 3=טער זשיראנט ה. בארג, 4-טער זשיראנט וו. נאטאן, אבצוברענגען געגען בעלוינונג צו וואלף נאטאן, זגערזשער 64. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג.

ס'איז פערלוירען געווארען א פארטפעל מיט דאקומענטען אויפ'ן נאמען פאדיאזד. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אבצוברענגען געגען בעלוינונג נאוואמיעסקא 15, פאדיאזד.

ווילסטו זיין שטענדיג געזונד, דאן מוזטו עסען די בעסטע און געשמאקהאפטסטע מיטאגען צו גאנץ ביליגע פרייזען אין דעם בעוואוסטען היגיענישען רעסטאראן ביי הערמאן לעווינסקי, פילסודסקיעגא 39, טעל. 169 94.

פרייע פאסטענס

ס'ווערט געזוכט א לערן-יונגעל אין שאכטעל-פאבריק, באלד געצאהלט, ביי בוכוואלד, פאלודניאווא 18. 4253

נויטיג א סוויטער-ארבייטער. צו ערפאהרען גדאנסקא 8, וו. 44.

נויטיג א קוואליפיצירטע רעפרעזירקע צו סוויטערס פון זאפארט. זיך ווענדען קאנסטאנטינער 3, וו. 42.

ס'ווערט געזוכט א טויגליכער מענש צו זיין משמש ביי א רבי'ן. ערקונדיגען זיך ווסכאדניא 1, אין געוועלב פון בלויגעפעס, קלארפעלד.

עס ווערט געזוכט א לערן-יונגעל ביי בליטענטייל, פיעטריקאווער 108.

א שטריקער-געזעלען צו סוויטערס ווערט געברויכט סאלנא 11, וו. 31.

נויטיג א קוואליפיצירטער שטריקער-ארבייטער פון באלד, קאנסטאנטינער 6, וואוינונג 18.

א גוטער האנט-נייהער צום דאמען-שניידער בליטענטייל, פיעטריקאווער 132 ווערט פון זאפארט געברויכט.

ראקאלען

זאפארט צו פערמיטען אויף קילינסקיעגא 19, אין פראנט-הויז, 1. שטאק 3 צימער מיט א קיך, קארידאר, 2 איינגענג מיט בעקוועהמליכקייטען, ווי אויך א ענצעל צימער 1-טער שטאק מיט ליכט און וואסער, אויך אויף סקווערא וואוו 18 צו פערמיטען 2 צימער מיט א קיך אויסרעמאנטירט, פארטער מיט קארידאר און ליכט. ווי אויך קעלערס צו 1, 2 און 3 צימערדיגע אויף וואוינונגען אדער ווארשטאטען ווי אויך א פריש רעמאנטירטער קעלער א שטוב מיט א קיך (2 טענסטער) פראנט, טרוקען. צו ערפאהרען ביים ווירט סקווערא וווא 18, אדער קילינסקיעגא 19.

א מעבלירט צימער צו שלאפען פאר א יונגערמאן מיט אלע בעקוועהמליכקייטן פאלודניאווא 12, וו. 18. 4261

פון זאפארט א צימער אוועקצוגעבען אויף נאוואמיעסקא 20, ביי שילסקי.

צו פערמיטען אהן אפטרעט-געלד א געוועלב פון א לאנג-עקזיסטירענדען יאלאנטעריע-געשעפט, ווי אויך א וואוינונג פון 6 צימער און א קוך מיט בעקוועהמליכקייטען. צו ערפאהרען נאוואמיעסקא 27, ביים ווירט. 4268

צו פערקויפען א 12-ער סוויטער-מאשין פירמע דיאמענט כמעט ווי ניי אויך צו 8-ער פלאטען צוגענגליכער פרייז. צו ערפאהרען ביים צייטונגס-פערקויפער רוג בזשעזשינער און מלינארסקא.

ברוך-קראנקע!!!

Dyr. J.Rapaport

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז. פון דעם אין גאנץ פוילן בעריהמטן ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בוואוסטע פראפעסארען.

ברוך-ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע גום הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, ראן דיקטיר שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, געפערליכסטע און פערעלטערסטע ליידענדע בראכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד הייל-באנדאזשען פאר צוריקגעקומענע בראכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשן געגען אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!

און מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די הייל-בערסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מאדערנסטע ארטאפעד. הייל-גארסעטען פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינדזוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענט (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטן פאר שמערצליכע פלאטפיס לויט גיפס-מאדעל.

אכטונג! אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט. אכטונג!

30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע!

ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו.

עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (מאסע-כאריך).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל=אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק

היערמיט דריק איך אויס מיין הערצליכסטען דאנק דעם ארטאפעד. ספעציאליסט ה' דיר. י. ראפאפארט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, פראנט, פארטער, פאר'ן אויסהאלטען מיר מיין דאפעל-ברוך, וועלכעס האט מיר פיר יאהרען זעהר שווערע שמערצען פערשאפט. איך ערקלער דא מיט צופרידענהייט, דאס א דאנק ה' דיר. י. ר. האט מיט זיין אויסגעצייכנטע מעטאדע זעהר פיל געהאלפען און איך פיהל מיך זעהר גוט און ערבאמטפעהיג, פאר וועלכעס איך דאנק איהם בעסטענס.

אברהם קאמעלגארן, לאדז.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.